

Maka To tekepo Makaye hogugu

Maka booka goo eyo bei

Maka yo Yesuwo hamamee dili odoonee. Esino iba gooleedele, Yesuye goo moodoomo sileeme ee agalame, yinosee Yesubolo hodobo sileeso. Yayo Polo dio Banabas dio pidimo siloso, see hamamee Pita pidilone badebeiso. Makaye to hagee Yu odoonee mapoo hoguguloso teneeso, diayo Yesu mapoo tei talame. Yayo to hagee ma kulodu goo toowa hagoso. Goo ee, Yesuye kitulugu oso Saitenso kitulugu ee dagadiso. Bei, Yesuye mipoo hamapoo silone, odo paigiga tekepo moodoomo silone, goo toowa opusomo di moodoomo sileeso. Osoloso bo holo onosee odo ma kuloduga peegoo hasiso bugu domo sileeso.

*Odo howo oluguli, Yoneeye to tekepo taka goo
(Mat 3:1-12; Luka 3:1-18; Yon 1:19-28)*

¹ To tekepo bei mooloogoo hagoso, Godeeyo owolo Yesu Kelisowo goo. ² Daga hoogoo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odo Aisayaye o booka mapoo Godeeye Yesu mapoo to taka egeesee hoguguso:

“Ayo mo to tosili odo malalo diye dalaiso.

Osoloso yayo dilesu nee eli moodoolame.

³ Miwe poogoo mi omaga edebeeyo egeesee idagoo,

‘Lodee yayo sibilei eli moodee.

Osoloso medee hoodo magee.’ ”

⁴ Yonee odoo howo oluguli miwe poogoo mi mapoo peledoboloso, yayo odoo howo ogusulone to tekepo takolone egeesee takaso, “Nibada goo tokenee mapoo miligi pialoso howo ogusige. Eseega Godeeye nibada goo tokenee hapoloso boobado bigileiso,” dee takemeleeso. ⁵ Yudiya mi mapoo debeli mosobia sabolo, osoloso Yelusalem mi toowa mapoo debeli odoo susuga oso Yoneeye to taka ee dulame sibadeeso. Diba Yoneeye taka to ee duloso dibada goo tokenee yilige bugume, Yoneeye diba Yoden howo mapoo howo oluguso. ⁶ Yonee yo kemol be too oso dugo dusa kaloso silone, gala koloso bagi mapoo gudu masi kaloso siliso. Osoloso nei yayo nali ee tapala toowa sabolo koo sabolo nali. ⁷ Yayo odoo susuga mapoo egeesee takeliso, “Odo hee ama hamamee sibileiso. Yayo kitulugu oso ayo kitulugu ee dagadi. A tekeponee, o homo bei mapoo gauwuloso o homo bi ee pidigilei. ⁸ Ayo niba howodeeso oluguso. Esino hamamee yayo Dio Tei nima kulodu tenelaiso.”

*Yesu howo olugu sabolo kuku sabolo
(Mat 3:13—4:11; Luka 3:21-22; 4:1-13)*

⁹ Haga booloogelega Yesu Gelili mi toowa ma kulodu mi pepooko Nasalet omaga sibume, Yoneeye yo Yoden howomoo howo oluguso. ¹⁰ Yesu howomooga gasibileso egeino, Kei mi osulu yamagoloso Dio Tei oso molo masi pusibileso yimapoo pubalegeme egeiso. ¹¹ Osoloso Kei mi

1:4: Diye 13:24; 19:4 **1:6:** 2Ki 1:8; Mat 11:8 **1:7:** Diye 13:25 **1:11:** Psa 2:7; Isa 42:1; Mat 12:18; Maka 9:7

ma dokodooga to egeesee taka, “No ayo gooma mo holo noso, a namapoo diya goomogo,” dee takaso. ¹² Osoloso biame omapoo Dio Teiso Yesu miwe poogoo mi omapoo diye diso. ¹³ Yesu biame 40 omapoo gala seebee sabolo badoboome, Saitenso kuku demeleeeso. Esino Godeeyo momaiye sibilesyo yo pidiso.

Yesuye di kebigeli odoo bakadio bakadio di gilimadoo goo

(Mat 4:12-22; Luka 4:14-15; 5:1-11)

¹⁴ Yu odoo dia wiligi odoo taba Helodeeye, Yonee neliga moso ma kulodu husuloso hamamee, Yesu yo Gelili mi toowa mapoo dilesyo, to tekepo Godee maga simi takomo siliso. ¹⁵ Yayo egeesee takaso, “Biame tekepo olo simiso, osoloso Godeeye wiligi doloso badeli goo oso sibilei koola toobooso. Esiga niba goo tokenee maga miligi pialoso, to tekepo mapoo tei te.”

¹⁶ Biame heeso, Yesu Gelili abei palaga maga dimeleeno, di kebigeli odoo bakadio Saimon dio omolo Endulu dio peiso di giligamolome yayo egeiso. ¹⁷ Esem Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba ama hamamee sibadee, ayo niba odoo gilimeli eligileiya.” ¹⁸ Esem diba Yesuwo to dulosyo, dia pei omapoo saga poogoloso, see Yesubolo hodobo diyadeeso.

¹⁹ Osoloso yo pepooko hoogoo dilesyo, di kebigeli odoo abo Sebediyo owolo bakadio, Yemes dio omolo Yonee dio du ma kulodu dobolone pei moodoomolome egeiso. ²⁰ Osoloso Yesu diba

ogoloso, yayo diba gilimadooso. Esemе diayo dulone o tou telagali odoо sabolo ama Sebedi sabolo du ma kulodu gilimane poogoloso, Yesub-olo hodobo diyadeeso.

Odoо bo holo pala
(Luka 4:31-37)

²¹ Yesu o hamamee dili odoо sabolo Kapeniyum mi mapoo simiso. Osoloso Yu odoowo hasali biame hee mapoo, Yesu howo gisili moso omapoo peleso, Godeeyo to eligilame bei mooloogooso. ²² Odoо susuga yayo eligi du oso diya howoogadooso. Bei, yayo eligi ma kulodu tei eligili odoо oso eligi egeesi masi koo eligime. Esino yayo odoо diya kitulugu oso eligi masi eligiso. ²³ Epedee omapoo, howo gisili moso ma kulodu odoо bo holo pala hee omapoo badebeiso. Yayo to neligidi Yesu mapoo egeesee takaso, ²⁴ “Yesu Nasalet odoо, nayo imapoo ogoо goo moodoolame ka simiyo? Nayo hamapoo iba tokenee palame ka simiyo? A gooleedooso, no Godeeyo tei odoо.”

²⁵ Yesuye bo holo mapoo to kitulugu sabolo egeesee takaso, “No to koodobuloso, odoо ma kuloduga peegoo di,” diso. ²⁶ Esemе bo holo oso odoо ma kulodu badolone neligidi kikiligameleso gwa sabolo peegoo gadiso.

²⁷ Esemе odoо susuga oso goo hagee ogoloso howoogadooso, osoloso diesono nei woosa nei woosa diso, “Goo hagee ogoо goowo? Eligili goo hagee dia, osoloso yayo kitulugu sabolo eligi.

Bei, edebeeyo bo holo mapoo to takooga, peegoo koo gadili. Esino Yesuye bo holo mapoo to takooga, diba o to mapoo mesiloso peegoo gadiliso.”²⁸ Esemé Gelili mi toowa mapoo odoo susuga goo ee saga takomo diyadeeso.

*Yesuye odoo paigiga tekepo moodoo
(Mat 8:14-17; Luka 4:38-41)*

²⁹ Howo gisili moso poogoo dileso, Yesu Yonee sabolo Yemes sabolo, Saimon dio Endulu dio dibada moso mapoo diso. ³⁰ Saimonowo nalobo paiye kolo dei moodoome debi mapoo tiameleeso. Diayo Yesu mapoo sobo paiye eyo goo takaso. ³¹ Osoloso Yesuye sobo paiye mapoo dileso, o dee mapoo toloso, “Tebee,” diso. Esemé paiye kolo dei saga yimaga koodo diso. Esemé yayo dimapoo nei teneeso.

³² Habe osoko todobume odoo abo oso odoo paigiga sabolo bo holo paladee odoo sabolo Yesu mapoo iyado sibadeeso. ³³ Osoloso Kapeniyum mi toowa mapoo debeli odoo susuga oso Yesuye odoo paigiga moodoo ee agalame, osulu miyopoo mooloogoodooso. ³⁴ Esemé Yesuye odoo paigiga opusomo opusomo di yayo takeme tekepo poloso weido diso. Osoloso bo holo odoo ma kulodu debei peegoo hasisilone dimapoo egeesee takaso, “Mo goo na takee,” diso. Bei, bo holo susuga oso Yesu yo Godeeyo owolo doloso diba gooleedooso.

*Yesuye Gelili mi toowa mapoo to takomo di goo
(Luka 4:42-44)*

³⁵ Gesikolodee mi hadobilega, Yesu tia maga hogabuloso moso poogoo dilesa, obusomo odoo koola mauwe mi mapoo Godee mapoo takalame diso. ³⁶ Hamamee Saimonbolo debei odoo abo sabolo Yesu esiamo silesibiso. ³⁷ Diayo yo ogoloso yimapoo takaso, “Odoosusuga oso no esia moloso,” diso.

³⁸ Yesuye nei egeeseetakaso, “Iba mi abo mapoo dimo, omapoo dilesa Godeeyo to takalame. Bei, a gooegetalame ka simi.” ³⁹ Osoloso yo Gelili mi toowa ma kulodu mi pepooko susuga mapoo dilesa, Yu odoowo howo gisili moso susuga ma kulodu Godeeyo to takomo sileeso. Osoloso bo holo odoo ma kulodu paladee peegoo hasiso bugu demeleso.

*Yesuye odoo agagisa bia tekepo moodoo
(Mat 8:1-4; Luka 5:12-16)*

⁴⁰ Odoosusuga agagisa bia Yesu mapoo sibilesa ebiso miyomoo tugusaloso egeeseehowaso, “Nayo a tekepo moodolai goomogoga, a tekepo moodee.”

⁴¹ Yesuye yo diya sooloo dolone o kolo mapoo sigolone yimapoo egeeseetakaso, “Ayo no tekepo palai, a goomogo. Esiga no tekepo pe.” ⁴² Esemee pedee omapoo o kolo mapoo agagisa bia mauwe poogooso. ⁴³ Yesuye yo diye dolone to kitulugu sabolo egeeseetakaso, ⁴⁴ “Nayo dilesa no ayo tekepo pa gooee odoo abo mapoo na takee. Esino, nee su tekepo pa gooee, Godee ogo odoo ogo doloso domo badeli odoo mapoo dilesa eligi.

1:35: Mat 14:23; Maka 6:46
Lev 14:1-32

1:39: Mat 4:23; 9:35

1:44:

Osoloso nee su tekepo pa omaga emegei di bi te-nee, Moseseeye tei magoo goo ee dodolone, odoosusuga oso ogoloso tekepo pa ee gooleedalame.”

⁴⁵ Esino yo Yesuwo to mapoo tei telega poogoloso, odoosusuga mapoo o agagisa bia tekepo moodoo goo ee oposususo. Bei egeesi maga Yesuye mi kamapoo disomo, odoosusuga oso Yesu agalame diya mooloogoodoo diso. Esemes Yesu mi abo mapoo odoohowwoola sile. Esino yo mi odoomauwe mapoo bado neme, edebeeyo mi opusomo opusomo di magayayo badebei mi mapoo yo agalame sibadee demeleeso.

2

Odoosukakawa poogoo moodoo (*Mat 9:1-8; Luka 5:17-26*)

¹ Biame abo poogoloso hamamee, Yesu see Kapeniyum mi mapoo wedi sibume, edebeeyo Yesuye simi ogoloso, mi omapoo saga takomodiso. ² Osoloso odoosusuga sibilesos, o mosokulodu sabolo peegoo sabolo omapoo diya mooloogoodoome, Yesuye dimapoo Godeeyo to eligimeleeso. ³ Esememi omapoo odoosukakawa poogoo badebei ee, odoobakadio bakadio di oso kida mapoo tiedilosomado sibadeeso. ⁴ Osoloso diayo yo Yesuye badebei omapoo todilame goomogaso. Esino odoobeiga Yesu mapoo dileieli egele. Esemediayo odoosukakawa poogoo kida sabolomoso omuma dokodoo imadopalaso. Osoloso Yesuye to kemelee domo omaga seme outologo poogoloso tiso kida mapoo bagagoloso kida sabolomoso

kulodu toosooso. ⁵ Diayo odoo su kakawa poogoo moso omu maga toosooloso goolee, odoo egee yayo moodoolai teiba doloso, Yesuye dia tei too ogoloso, odoo su kakawa poogoo mapoo takaso, “Mo odoo, nee goo tokenee ee olo hapoloso boobado buguso.”

⁶ Esemte tei eligili odoo omapoo dobolone dieso nediliyo egeesee gooleemeleeso, ⁷ “Odoos hagos kaseme egeesee ka takayo? Yayo Godee dagadilame see, esino goo tokenee hapeli hedebe Godeeso.”

⁸ Yesu o dio oso diayo dibada sooloo ma kulodu goolee melee goo ee gooleedoloso dimapoo egeesee takaso, “Niyo kasi maga nibada sooloo ma kulodu egeesee ka goolee malala? ⁹ Niba odoo su kakawa poogoo hagee ege. Yimapoo goo kasee takalai oso sebe ka mololo? Ayo odoo su kakawa poogoo mapoo ‘Nee tokenee ayo olo boobado buguso,’ dee takooga, o tokenee boobado bugu ee niyo gooleedalame. Esino ayo yimapoo takoo ‘No toboloso nee kida toloso di,’ daga, yo toboloso duga, odoo tekepo peli kitulugu amapoo molo doloso niyo gooleedalaiso. ¹⁰ Esino Odoos Holo amapoo kitulugu olo teneeso, mipoo hamapoo goo tokenee hapoloso boobado bigilei goo ee niyo ogoloso gooleedalame, ayo nimapoo eligileiso.” Osoloso yayo odoo su kakawa poogoo mapoo egeesee takaso, ¹¹ “No hogabuloso nee kida toloso mosopoo di,” diso.

¹² Diayo balaga molome, odoo su kakawa poogoo hogabuloso, o kida toloso saga diso. Diayo odoo su kakawa poogoo oso toboloso di ogoloso diya howoogadooso. Osoloso Godee mapoo

goomoga poudooso. Osoloso diayo egeesee takaso, “Iba daga goo hageesee koo egeli.”

Yesuye Libai idoo goo
(*Mat 9:9-13; Luka 5:27-32*)

¹³ Yesu Gelili abei palaga maga see wedi dimeleeno, odoosuga sibilesos yimapoo mooloogoodoome, yayo Godeeyo to dimapoo eligi meleeso. ¹⁴ Yesu abei palaga dulone egeino, odoos Alpiyes eyo owolo Libai tekisi molee misigeli moso kulodu badoboome egeiso. Osoloso Yesuye yimapoo takaso, “Ama hamamee sibe.” Esem Libaiye toboloso Yesuye di hamamee diso.

¹⁵ Habe Yesu Libaiyo mosopoo badebeino, tekisi molee misigeli odoos bei sabolo, goo tokenee teli odoos abo sabolo, osoloso Yesuwo hamamee dili odoos sabolo, Yesubolo nei nameleeso. Odoos bei hageesee oso yimapoo hamamee dili odoos. ¹⁶ Esino Yesu tekisi molee misigeli odoos sabolo, osoloso goo tokenee teli odoos sabolo nei namolome, tei eligili Pelisi odoos oso ogoloso, o hamamee dili odoos mapoo egeesee woosaso, “Bei kasi maga Yesuye tekisi molee misigeli odoos sabolo goo tokenee teli odoos sabolo nei nolone ka badabala?”

¹⁷ Esem Yesuye to hagee duloso nei dimapoo egeesee takaso, “Odoos paile poogoo ee melesenee neli odoos mapoo koo diya. Esino odoos paiye melesenee neli odoos mapoo ka diya. Ayo simi hagee, Godeeyo howo tekepo teli odoos doloso gweli odoos ee gilimalame ka sibile. Esino tokenee

teli odoos doloso gooleedoo odoos ee gilimadoloso Godee mapoo sibilame ka simi.”

Nei tei doloso dabalai goo
(*Mat 9:14-17; Luka 5:33-39*)

¹⁸ Biame aboso Yonee odoos howo oluguli o hamamee dili odoos sabolo, osoloso Pelisi odoos oso Godee mapoo takolone dobolone, nei tei doloso debeliso. Biame hedebeso odoos aboso sibileso Yesu mapoo egeesee woosaso, “Yoneeyo hamamee dili odoos sabolo, osoloso Pelisi odoowo hamamee dili odoos oso, nei tei doloso debeliso. Bei kasi maga nee hamamee dili odoos ee nei tei delega ka dabala?” diso.

¹⁹ Eseme Yesuye dimapoo wudu takolone nei egeesee takaso, “Sobo hulei odoos oso sobo huleme nei mopoodoo doloso o odoos gilimileiso. Egeesega o odoos susuga sibileso gooholone nei tei doloso dabalaisomo? Haye. Diba goomoga sabolo sobo huli odoos sabolo hodobo dobolone nei nolone hodobo dabalaiso. ²⁰ Esino biame heeso sobo huli odoos ee dimaga peegoo ido duga, diba nei tei doloso dabalaiso,” diso.

²¹ Yesuye wudu takolone see egeesee takaso, “Edebeeyo dugo nape mapoo dugo dia koodoloso omapoo opodoloso koo dusiya. Bei, dugo egee hapoloso magooga, dugo dia oso gawoolone sesegawe oso, dugo nape ee tologodoloso ou toowa moodoolaiso. ²² Osoloso see edebeeyo wain i dia katolo gout be koloso moodoo nape mapoo koo salama seeya. Bei, wain i dia oso kitulugu oso katolo be gout koloso moodoo nape ee gabuguga, wain i ee hodalaiso. Osoloso katolo gout be koloso moodoo ee tokenee palaiso. Esiga

wain i dia ee medee katolo gout be koloso moodoo dia mapoo salama salai tekepo,” dee takaso.

Yu odoowo hasali biame goo

(Mat 12:1-8; Luka 6:1-5)

²³ Yu odoowo hasali biame heeso, Yesu o hamamee dili odoo sabolo witi wo ko segei ee ma kuloduga diyadaga meleeso. Osoloso Yesu o hamamee dili odoo oso witi wo ko gooloogaloso nalagamo diyadeeso. ²⁴ Esem Pelisi odoo oso ogoloso Yesu mapoo egeesee woosaso, “No ege, bei kasi maga nee hamamee dili odoo oso iyo hasali biame mapoo witi wo ko ka gooloogayo? Diayo ibada tei gababuoso,” diso.

²⁵ Yesuye nei egeesee takaso, “Wiligi odoo taba Deibidiye o odoo sabolo houdume, Deibidiye goo moodoo ee Godeeyo toso booka mapoo hogugu, niyo hesigeleyo? ²⁶ Abayata yayo Godeeyo tei moso wiligi odoo toboloso badebei omapoo, Deibidiye Godeeyo tei moso ma kulodu gadileso tei wo toloso o odoo sabolo neso. Esino tei wo hagee ibada tei ee dodolone, Godee ogo odoo ogo doloso domo debeli odoo hedebe oso nali. Esino Deibidiye o odoo sabolo wo ne oso tei magoo ee gababiaso. ²⁷ Godeeye edebeeyo hasali biame ee pidilame ka moodele. Godeeye odoo pidilame hasali biame ka moodoo. ²⁸ Esiga niyo hasali biame egee Odoo Holo ayo wiligi doloso ka badoso,” diso.

2:24: Deut 23:25

2:25: 1Sam 21:1-6

2:26: Lev 24:5-9

2:27: Deut 5:14

3

Yesuye odoo dee hodio seeseegedoo poogoo tekepo moodoo

(Mat 12:9-14; Luka 6:6-11)

¹ Yesu see Yu odoowo howo gisili moso ma kulodu gapeleso egeino, odoo dee hodio seeseegedoo poogoo badoboome egeiso. ² Pelisi odoo aboso Yesu tokenee odoo dalame, Yesuwo goo ee medee balagamo silesibiso. Egeeseelone Yesuye dia hasali biame mapoo odoo dee hodio seeseegedoo poogoo tekepo moodabeleso bologolone debeiso. ³ Esemee Yesuye odoo dee hodio seeseegedoo poogoo mapoo egeesee takaso, “No bia omaga tehee, odoo susuga oso agalame.”

⁴ Osoloso Yesuye Pelisi odoo mapoo egeesee woosaso, “Ibada tei goo oso ibada hasali biame mapoo ogoo goo takoosomo? Biame omapoo goo tekepo talai ee tekepowa? O, goo tokenee talai ee tekepowa? Osoloso tei goo oso imapoo ibada hasali biame omapoo odoo gie badeli pidilei goo ee takoosomo? O, odoo gie badeli wooloomalai goo ee takoosomo?” diso. Esino Pelisi odoo oso Yesu mapoo to nei takele.

⁵ Dibada sooloo ma kulodu mesili goo mauwe poogoloso debeli ogoloso, Yesuye sooloo deleme kamana sabolo dimapoo egeino, odoo dee hodio seeseegedoo poogoo ogoloso yimapoo egeesee takaso, “Nee dee seeseegedoo poogoo egee see hoodode.” Esemee odoo egee o dee hoododeme, dee egee tekepo paso. ⁶ Esemee Pelisi odoo oso Yu odoowo howo gisili moso maga peegoo dilesa,

Helodeeyo mooloogoodoo odoo tugodoloso, diayo Yesu toloso wooloomalame diesono to mousu.

Odoo susuga oso Yesuye di hamamee di

⁷⁻⁸ Yesuye o hamamee dili odoo sabolo Gelili abei mapoo dime, odoo mooloogoodoo toowa oso Yesuye di hamamee diyadeeso. Odoo susuga oso goo Yesuye moodoo duloso yimapoo sibadeeso. Odoo susuga hagee mi opusomo opusomo di mi hamaga sibadee: Gelili mi toowa, Yudiya mi toowa, Yelusalem mosobia, Idumiya mi toowa, Yoden howo hodio hoogoo debeli Taya mi toowa sabolo Saidon mi toowa omaga sibadeeso. ⁹⁻¹⁰ Esemé Yesuye odoo paigiga abo tekepo moodome weido diso, osoloso odoo paigiga abo oso yimapoo sigilame hegi pupugamo sibume, yayo o hamamee dili odoo mapoo takaso, “Niba du hee tosibe, bei abei palaga omapoo odoo diya mooloogoo deeyaga,” diso. ¹¹ Odoo bo holo paladee oso Yesu ogoga, diayo o homo beiyopoo gauwuloso goolone egeesee takeliso, “No Godeeyo owoloso,” diso. ¹² Esemé Yesuye odoo bo holo paladee omapoo to kitulugu sabolo egeesee takeliso, “Nayo odoo abo mapoo a Godeeyo owolo dee na takee,” dee takeliso.

*Yesuye odoo 12 gilimadoo
(Mat 10:1-4; Luka 6:12-16)*

¹³ Yesu mubi ma dokodoo peleso yayo goomoga odoo hesigaloso yayo gilimademe, diba yimapoo sibadeeso. ¹⁴ Yesuye odoo 12 hesigaloso dimapoo

egeesee takaso, “Niba abolo sile sibileiso, osoloso ayo niba diye dalaiso, Godeeyo to takomo sile sibilame. ¹⁵ Osoloso, ayo nimapoo kitulugu tenelaiso, odoo bo holo pala peegoo hasisilame.” ¹⁶ Yesuye gilimadoo odoo 12 dia hu hagoso: Saimon (odoo hagee Yesuye o hu hee Pita hediso); ¹⁷ osoloso Sebediyo owolo bakadio Yemes dio omolo Yonee dio (Yesuye hu hee hedi Bowaneges. Hu eyo bei ee to kei wei masi weli); ¹⁸ osoloso Endulu, Pilipi, Batolome, Matiyu, Tomas, Alpiyeseeyo owolo Yemes, Tadiyes, Loum gamalee mapoo ha teli odoo Saimon-Selot, ¹⁹ osoloso Yudas-Iskaliyot (yayo hamamee Yesu ha teli odoo dimapoo tiasooso).

Yesu dio Belsebul dio
(*Mat 12:22-32; Luka 11:14-23; 12:10*)

²⁰ Esemé Yesu o odoowo moso mapoo wedi dileso badoboome, odoo susuga oso see diya mooloogoodooso. Esemé Yesu sabolo o hamamee dili odoo sabolo diayo nei nalai biame egele.

²¹ Esemé o soosooso goo egee duloso, yo halaboome sila pele dolone, yo dibada mosopoo ido dilame sibadeeso.

²² Esino tei eligili odoo Yelusalem maga sibadee oso egeesee takaso, “Yesu yo bo dia wiligi odoo taba Belsebul (Saiten o hu hee) o kulodu badoso. Esiga yayo bo wiligi taba oso kitulugu maga bo holo peegoo hasiso bugulone ka silo.”

²³ Esemé Yesuye tei eligili odoo gilimadoloso wudu takolone egeesee takaso, “Saiten odoo ma

kulodu badebei dieso nediliyo peegoo kasee hasiso bigileiyo? Eli mauwe. ²⁴ Mi toowa mapoo debeli odoo oso abo puloso dieso nediliyo ha toga mi toowa egee malaime, tokenee palaiso. ²⁵ Osoloso soosoo heeso abo puloso dieso nediliyo ha toga soosoo egee dabalaima, tokenee palaiso. ²⁶ Osoloso Saiten eyo nediliyo o odoo sabolo ha toga, yayo kitulugu sagelaime, omapoo mauwe pagalaiso. ²⁷ Esiga odoo heeso kitulugu odoo eyo mosopoo bi heli talame gooleega, yo daga kitulugu odoo tiso tiamagalaiso. Osoloso hamamee o moso kulodu peleso, o bi heli talaiso. ²⁸ Esiga ayo nimapoo taka, goo tokenee susuga edebeeyo teli sabolo, osoloso to tokenee Godee mapoo takeli ee Godeeye hapoloso boobado bigileiso. ²⁹ Esino odoo agayo Dio Tei eyo goo maga to tokenee takooga, o goo tokenee egee hapalaime, o goo tokenee moloso kookaiyo osee malaiso.”

³⁰ Yayo goo hagee dimapoo takaso, bei diayo yo bo holo paladee dee takeme.

Yesuwo owee sabolo omolo dio sabolo
(*Mat 12:46-50; Luka 8:19-21*)

³¹ Yesuwo owee sabolo omolo dio Yesuye eligimelee moso mapoo peledabaso. Diba Yesubolo to kalame peegoo tebisa molome, odoo heeso Yesu takalame moso kulodu gadiso. ³² Esemee odoo susuga Yesubolo debei odoo diayo ogoloso Yesu mapoo egeesee takaso, “Noowee sabolo no molo dio oso peegoo no esia molo.”

³³ Yesuye dimapoo eligilame to nei woosaso, “Mo wee sabolo molo dio odoo ogumo?”

³⁴ Osoloso see Yesuye odoo buluma omapoo ogogolone egeese takaso, “Hamapoo ege, hagee mo wee sabolo molo dio oso. ³⁵ Odoo agayo Godeeye goomoga goo tomo siloga, diba tei molo dio osoloso mo wee dio oso.”

4

Witi ko segeli odoo eyo goo maga wudu taka (Mat 13:1-9; Luka 8:4-8)

¹ Yesuye Gelili abei palaga odoo susuga mapoo see tobu eligimeleeso. Esino odoo susuga yimapoo mooloogoodeme, yo du ma kulodu meledoboloso buloso pepooko hoogoo dileso omaga to takaso. ² Yesuye wudu taka susuga dimapoo eligiliso. Yayo eligilone dimapoo takaso, ³ “Niba dui. Odoo hee ko segelame diso. ⁴ Yo omapoo ko kukobugumo sileeno, ko abo eli domopoo misigedibaso. Esemé só aboso sibilesone. ⁵ Osoloso ko abo yugogisi mi mapoo misigedibaso. Esemé mi sebega saga palaso. ⁶ Esino osoko pa oso dei moodoome siligaloso wediaso. Bei, too mi ma kulomoo gameilega. ⁷ Osoloso ko abo we ti bei kookoone poogoo omapoo misigedibaso. Esemé we ti ko sabolo palaso. Esino we tiso ko eyo bou tiademe dadailoso ko pele poogooso. ⁸ Osoloso ko abo mi medee tekepo mapoo misigediba oso medee tekepo kauwa palaso. Osoloso ko paso, su aboso ko 30 egeesi paso, osoloso abo ko 60 egeesi paso, osoloso abo ko 100 egeesi paso.”

⁹ Yesuye egeesee takaso, “Niba dulubolo, esiga ayo hagee takoo medee hoodo dui.”

Yesuye wudu taka goo eyo bei
(*Mat 13:10-17; Luka 8:9-10*)

¹⁰ Hamamee Yesu obusomo badebeino, o hamamee dili 12 odoosabolo, osolosoo odoosabolo abo yimapoo mooloogoo doloso debei odoosabolo oso yimapoo, yayo wudu taka goo eyo bei woosaso.

¹¹ Esemee Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Godeeye wiligi doloso badeli goo ee daga mada meleeso. Esino nimapoo woola yilige bigileiso. Esino peegoo debeli odoosabolo mapoo ayo wudu take-liso. ¹² Esiga Aisayaye taka hagee peegoo debeli odoosabolo maga taka,

‘Diayo medee hodu dileso agalaiso.

Esino goo eyo bei diayo ogoloso gooleedalaime.

Osoloso diba medee hodu dileso to taka duleiso.

Esino goo eyo bei diayo medee gooleedalaime.

Diayo gooleedoo diepi, dibada goo tokenee maga miligi pialoso,

Godeeye goo tokenee hapoloso boobado big-iliyo, diso.”

Yesuye ko segei eyo bei taka
(*Mat 13:18-23; Luka 8:11-15*)

¹³ Yesuye o hamamee dili sabolo odoosabolo abo dimapoo egeesee takaso, “Bei kasi maga niba wudu taka hagee medee kibiya gooleedelega ka pagala? Wudu taka hageeyo bei niyo medee kibiya gooleedelega poogooga, wudu taka abo

nimapoo ayo takooga, niyo kasee gooledalai-somo? ¹⁴ Ko edebeeyo kukobigili ee Godeeyo to oso, osoloso yayo to egee odoo mapoo takeliso. ¹⁵ Esiga odoo abo ko oso eli domopoo misigediba egeesi masi doso. Diba Godeeyo to duliso. Esino Saitenso saga sibilesa Godeeyo to dibada sooloo ma kulodu melee yayo peedee deliso. ¹⁶ Osoloso odoo abo ko yugogisi mi mapoo misigediba egeesi masi doso. Diba Godeeyo to taka duloso goomoga sabolo saga teliso. ¹⁷ Esino Godeeyo to oso dia sooloo ma kulodu too medee koo meili. Esiga diayo Godeeyo to duloso biame deiyepo mapoo tei teliso. Esino diayo Godeeyo to mapoo tei too goo maga hegi goo sabolo osoloso dala goo oso dimapoo siboga, diayo Godeeyo to mapoo tei too goo ee saga pegeliso. ¹⁸ Osoloso odoo abo ko oso dagi we ti kauwe kadee mapoo misigediba egeesi masi doso. Diba Godeeyo to duloso tei teliso. ¹⁹ Esino mipoo hageeyo gie badeli goolee sabolo, osoloso bi bei doloso badalai goolee sabolo, osoloso tokenee goo goolee sabolo oso dibada tei too tokenee peliso. Egeesi maga diayo tei too goo oso homokoko masi koo peli. ²⁰ Osoloso odoo abo ko mi tekepo mapoo misigediba egeesi masi doso. Diayo Godeeyo to duloso tei teliso. Osoloso diba Godeeyo to duloso dibada sooloo ma kulodu Godeeyo to oso homokoko masi peliso. Esiga odoo aboso homokoko masi 30 egeesi peliso, osoloso aboso homokoko 60 egeesi peliso, osoloso aboso homokoko 100 egeesi peliso.”

Keme maga wudu taka goo
(Luka 8:16-18)

²¹ Osoloso Yesuye dimapoo wudu takolone woosaso, “Odo heeso keme pouloso gadeebugu ee goologoolame, tolo ma hemidu o, debi ma hemidu mada magelisomo? Haye, yo keme pouloso dokodoo woola mageliso. ²² Goo susuga epedee hamapoo mada egee molo, see hamamee gooleedalame gadeebugu mapoo woola peledabalaiso. ²³ Niba dulubolo, esiga ayo hagee takoo medee hoodo dui.”

²⁴ Osoloso Yesuye dimapoo egeesee takaso, “To niyo du medee goolee. Niba to hagee medee kibiya gooleedoga, goo abo niyo medee gooleedalaiso. ²⁵ Esiga to taka duli odoo mapoo Godeeye goo goolee tekepo bei tenelaiso. Esino edebeeyo mo to dulega poogooga, Godeeye yimapoo goo goolee tekepo pepooko egee molo see eyo peedee dalaiso.”

Yesuye witi ko oso pala omaga wudu taka
(Mat 13:31-34; Luka 13:18-19)

²⁶ Yesuye see wudu takolone egeesee takaso, “Godeeye wiligi doloso badeli goo ee egeesi masi moloso. Odo heeso witi ko o homolee mapoo segeiso. ²⁷ Osoloso yo biame susuga, gesi susuga tialo hogabuo tialo hogabuo dolone witi ko oso pala, yo gooleedele. ²⁸ Witi ko segei eyo mi naga obusomo peliso. Osoloso kauwulone daga bou gasibiliso, osoloso du teliso, osoloso hamameedee ko peliso. ²⁹ Witi ko segei polosotelegeega, segeli

4:21: Mat 5:15; Luka 11:33 **4:22:** Mat 10:26; Luka 12:2

4:24: Mat 7:2 **4:25:** Mat 13:12; 25:29; Luka 19:26 **4:29:**

Joel 3:13; Yili 14:15

odoo oso dileso gwaliso.”

Ko pepooko masted deli maga wudu taka

³⁰ Yesuye egeesee takaso, “Godeeye wiligi doloso badeli goo ee kaseeyo? Ayo ogoosoo maga Godeeye wiligi doloso badeli goo ee nimapoo ka eligileiyo? ³¹ Esiga Godeeye wiligi doloso badeli goo ee egeesi masi moloso. Odoo heeso ko pepooko masted deli todilesa o homolee mapoo segeiso. ³² Esino ko abo ma kulodu ko masted deli hagee diya pepooko. Esino ko pepooko oso bou pisaloso kauwuga, homolee ee ma kulodu homo su oso toowa malaiso. Osolosoo soso omapoo sibilesa o dee mapoo ou tegelaiso.”

³³ Yesuye odoo mapoo wudu takolone, Godeeyo to takomo siliso. Esemee wudu taka oso dibada goo goolee sabolo teibaso. ³⁴ Yayo odoo susuga mapoo hedebe wudu takemeliso. Esino Yesu o hamamee dili odoo sabolo diesono dobolone, yayo wudu taka eyo bei ee dimapoo takeliso.

*Yesuye i sabolo howo ki sabolo hamaga taka
(Mat 8:23-27; Luka 8:22-25)*

³⁵ Biame hedebe omapoo osoko olo moume, Yesuye o hamamee dili odoo dimapoo egeesee takaso, “Iba abei hodiokoo dalo soowoomo,” diso. ³⁶ Esemee Yesuye odoo abo poogoloso, hedebe o hamamee dili odoo sabolo du maga abei daso. Esino odoo abo du hee mapoo toboloso hamamee daso. ³⁷ Diba olo abei domopoo damolome, i toowa sibume, howo ki toowa simiso. Osolosoo howo ki toowa oso sibulone, dibada du ma kulodu howo sasosoo. Esiga diba abei osee damolome, howo sasoo oso dibada

du howomoo owulame siso. ³⁸ Esino Yesu yo du osio mapoo wolomai wolomaloso tiameleeso. Esememe o hamamee dili odoo diayo yo tidibuguloso yimapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, iba howomoo meilame hagee see, nayo iba sooloo dolosomo?”

³⁹ Esememe Yesu yo tia hogabuloso tobudulone, i sabolo howo ki sabolo omapoo egeesee takaso, “Epedee hamapoo koodobie!” Esememe i sabolo howo ki sabolo o to duloso, saga koodobiaso.

⁴⁰ Esememe see Yesuye o hamamee dili odoo dimapoo egeesee takaso, “Niba kaseega ka ebiala? Niba amapoo tei too meyo?”

⁴¹ Esememe Yesu o hamamee dili odoo diba diya obume, diesono nei woosa nei woosa dolone egeesee takaso, “Hagee odoo ogumo? Yayo i sabolo howo ki sabolo omapoo takeme o to duloso koodobiaso.”

5

Yesuye odoo bo holo pala tekepo moodoo (Mat 8:28-34; Luka 8:26-39)

¹ Osoloso Yesu o hamamee dili odoo sabolo Gelili abei daso. Osoloso dibada du Gelasa mosobia dibada mi su mapoo oluguso. ² Osoloso diba du olo oluguloso, Yesu yo mubi dokodoo polomeleeno, odoo bo holo pala oso odoo bi maga Yesu mapoo simiso. ³ Odoo hagee biame susuga odoo bi mapoo badeli, yo kitulugu toowaga edebeeyo yo ki tiso koo tialeegeeli. ⁴ Biame susuga o homo sabolo dee sabolo ki tiso tialogoloso magooga eyo kitulugu oso ki ti kokisa bigiliso. Esiga edebeeyo yo balai eli opupa meli. ⁵ Biame susuga

osoloso gesi susuga odoo bi mapoo osoloso esia mapoo eyo nediliyo yoso kolo kookoome gwa sabolo siliso.

⁶ Yesu eli sage hoogooga sibumolome, odoo yo Yesu ogoloso yo tugodalame hoguo diso. Osoloso o homo beiyopoo gawuaso. ⁷⁻⁸ Esemé Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Bo holo, no odoo yimaga peegoo gadi.” Esino odoo bo holo pala oso toso neligidi egeesee takaso, “Yesu, dokodoo badeli Godeeyo owolo, nayo amapoo ogo goo moodoolame ka simiyo? Godeeyo goo maga nayo amapoo dala toowa na tenee!”

⁹ Esemé Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Nee hu ogumo?”

Esemé odoo oso to nei yimapoo egeesee takaso, “Mo hu Bei. Bei, iba bei odoo hageeyo kulodu.”

¹⁰ Osoloso bo holo oso Yesu mapoo see howa see howa diso, bo holo mi hee mapoo seesee peegeeyaga.

¹¹ Esemé koola omapoo esia ma dokodoo be hu mooloogoodoo toowa oso mi namo silesibiso.

¹² Esemé bo holo odoo ma kulodu debej oso Yesu mapoo see howolone egeesee takaso, “Nayo iba be mapoo palame seesee pagalai soowayo?” diso.

¹³ Esemé Yesuye diba be ma kulodu gasoowadee neme, bo holo odoo ma kuloduga galaga sibilesi see be ma kulodu soowadeeso. Esemé be bei 2,000 egeesi oso esia dokodooga abei mapoo kukulo meilesi, howomoo wediaso.

¹⁴ Esemé be bali odoo oso goo hagee ogoloso kukulo dileso, dia mi mapoo osoloso mi pe-pooko abo mapoo goo egee takomo diso. Es-

eme odoo susuga oso to hagee duloso, diba agalame sibadeeso. ¹⁵ Odoo susuga oso Yesu mapoo sibilesi mooloogoodooso. Esino odoo bo holo pala see tekepo poloso, goo tekepo gooleme dugo tekepo kaloso, Yesubolo bado-boome ogoloso diya ebiaso. ¹⁶ Esembe be bali odoo diayo goo odoo mapoo peledaba sabolo be mapoo peledaba sabolo ogoloso odoo susuga mapoo takaso. ¹⁷ Esembe odoo mooloogoodoo susuga oso to hagee duloso, Yesu mapoo see howa see howa diso, “No ibada mi hamaga peegoo di,” diso.

¹⁸ Yesu dilame du mapoo tooboome, odoo bo holo pala Yesuye tekepo moodoo oso Yesu mapoo egeesee howaso, “A nobolo dilei goomogo.” ¹⁹ Esino Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Haye, no mosopoo wedi dileso, Godeeye no sooloo dolone namapoo goo toowa moodoo goo ee nemisi dimapoo oposisi,” diso. ²⁰ Esembe odoo yo see abaga wedi dino Dekapolisi mi mapoo mosobia 10 mapoo takomo diso. Odoo susuga oso to yayo taka ee duloso diya howoogadooso.

Yesu mapoo tei teme nei yayo odoo paiye moodoo

(Mat 9:18-26; Luka 8:40-56)

²¹ Yesu o hamamee dili odoo sabolo abei ho-diokoo dalo sibume, abei palaga mapoo odoo susuga oso yimapoo mooloogoodooso. ²² Mi omapoo Yu odoowo howo gisili moso gibadeli odoo, o hu Yailas, yayo Yesu ogoloso o homo beiyopoo gawuaso. ²³ Osoloso yayo see Yesu mapoo howolone egeesee takaso, “Mo sobo holo paiye moodoolame, yo talai koola taba. Esiga nee

deeso yo sigilame sibe, yo paiye wediloso, see gie badalame.”

²⁴ Esemé Yesu yibolo dime, odoó mooloogoodoo susuga oso hamamee yo pupugamo diso.

²⁵ Osoloso mooloogoodoo ee ma kulodu sobo aso woolooma oso sawo dimeli ososee dugo 12 poo-gooso. ²⁶ Sobo yo melesenee neli odoó bei mapoo diayo pidilame dugo susuga dimeliso. Esino diayo yimapoo dala toowa tenemeleeso. Osoloso yayo dimapoo melesenee talame, melesenee eyo nei magolone o molee susuga hosudooso. Esino yo sawo dimeli koodobilega see toowa poloso, sawo osee dimeliso. ²⁷ Esino sobo yo daga Yesuye odoó tekepo moodoomo sili goo ee duloso, yayo odoó mooloogoodoo ee ma kuloduga Yesu yima hamamee sibilesa o dugo sage yayo ka mapoo sigeso. ²⁸ Sobo yayo goolee Yesuwo dugo sigoga yo tekepo palai gooleeso. ²⁹ Yayo Yesuwo dugo sigime sawo dimeli saga koodobiaso. Esemé yo eyo egeesee gooleeso, “Sawo dimeli tekepo pa,” dee gooleeso.

³⁰ Esemé Yesu eyo gooleeno, odoó weidilame moodeli kitulugu yimaga peegoo di neme, yo odoó mooloogoodoo mapoo hodio bidi toboloso egeesee takaso, “Odoó agayo mo dugo sigoba?” diso.

³¹ Esemé o hamamee dili odoó oso yimapoo egeesee takaso, “Odoó susuga oso nobolo hodobo dulone, no ka sigo domo du. Esiga nayo kasalame, ‘Odoó agayo mo dugo sigoba’ doloso ka takala? Bei, odoó susuga oso nama sigoso,” diso.

³² Esino Yesuye odoo mooloogoodoo kulodu osee esia meleeso, yo odoo agayo sigebeleeso.

³³ Esemе sobo Yesuwo dugo sige oso eyono moodoo gooleebuguloso obulone, kikiliga sabolo sibilesо o homo beiyopoo gasuwoloso badebeiso, osoloso eyo goo moodoo Yesu mapoo takaso.

³⁴ Esemе Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Mo holo, nayo amapoo tei too maga no olo tekepo paso. Esiga no mesie sabolo di. No olo tekepo paso,” diso.

³⁵ Osoloso Yesu to osee takomolome, odoo aboso Yailaseeyo moso abaga sibilesо Yailas mapoo egeesee takaso, “Nee sobo holo olo ta moloso. Esiga nayo eligili odoo hamapoo wulo goo mauwe na ido sibe,” diso.

³⁶ Esino Yesuye goo hagee duloso Yailas mapoo egeesee takaso, “No haga na ebi, wulo amapoo tei te.”

³⁷ Osoloso Yesuye egeesee takaso, “Odoо susuga, niba debee,” doloso hedebe Pita, Yemes, Yonee, osoloso Yailas esee Yesubolo diso. ³⁸ Diba abaga dino Yailas eyo moso mapoo peledoboloso egeino, odoо susuga oso to boowa sabolo pupusiga molome egeiso. ³⁹ Yesuye moso kulodu gadilesо odoо susuga mapoo egeesee takaso, “Niba kaseega to boowa sabolo ka pupusiga malala? Sobо holo hagee koo tamoloso. Esino yo wulo tia moloso,” diso. ⁴⁰ Esemе odoо susuga oso to Yesuye taka ee duloso yiligaso.

Esemе Yesuye odoо susuga mapoo egeesee takaso, “Niba moso kuloduga peegoo galagadi,”

diso. Osoloso Yesu yo sobo holo oso tia melee debi mapoo dulone, hedebe oma dio owee dio, osoloso o hamamee dili odoo sabolo kulodu gadiso. ⁴¹ Yesuye sobo holo ta o dee mapoo toloso yimapoo egeesee takaso, “Talita koum!” (To eyo bei sobo holo, no tebee.) ⁴² Esemе sobo holo yo epedee omapoo saga toboloso siliso (yo dugo 12). Esemе oma dio owee dio, osoloso Yesu o hamamee dili odoo sabolo diya howoogadooso. ⁴³ Yesuye dimapoo to kitulugu sabolo egeesee takaso, “Ayo sobo holo hagee wedilame moodoo goo ee, niyo odoo hee mapoo na takee,” diso. Osoloso oma dio owee dio mapoo Yesuye egeesee takaso, “Sobo holo mapoo nei tenee,” diso.

6

Nasalet odoo oso Yesu gowe (Mat 13:53-58; Luka 4:16-30)

¹ Yesu o hamamee dili odoo sabolo mi toowa omaga see o midee Nasalet mapoo diso. ² Osoloso Yu odoowo hasali biame hee mapoo howo gisili moso mapoo peleso, Godeeyo to odoo mapoo eligilame bei mooloogooso.

Esemе odoo susuga oso yayo eligi duloso diya howoogadolone, egeesee takaso, “Odoо hagosо goo susuga hagee kasee gooleedoowo? Yo goo goolee medee tekepo. Yayo goo toowa opusomo di moodeli kitulugu kapoo toowo? ³ Yo wulo moso tegeli odoo, osoloso Meliyo owolo. Osoloso yo Yemes, Yosep, Yudas, osoloso Saimon egee bia dia emei. Osoloso obooba dio onosee

ibolo hodobo hamapoo doso,” diso. Esiga diayo egeesee goolone, Yesuye eligi goo ee talai goweso.

⁴ Esemé Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Odoó susuga oso Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoó eyo to duloso mesiliso. Esino o mosobia sabolo, osoloso o soosoo sabolo, osoloso o moso kulodu debeli odoó oso o to mapoo duloso koo mesili,” diso. ⁵ Esiga bei diayo Yesu mapoo gowoolone tei too mauwe poogoloso debei ogoloso, yayo o mi omapoo goo toowa opusomo di moodele poogooso. Esino odoó paigiga abo o deeso sigime weido diso. ⁶ Yesu diayo yimapoo tei too mauwe poogoo ogoloso diya hoowaso. Esemé Yesu Nasalet mi omaga see poogoloso dileso mi pepooko abo mapoo Godeeyo to eligimo siliso.

*Yesuye o hamamee dili odoó 12 diye di
(Mat 10:5-15; Luka 9:1-6)*

⁷ Yesuye o hamamee dili odoó 12 gilimadoloso dieso nediliyo puloso bakadio tooboo, bakadio tooboo doloso mi opusomo opusomo di mapoo diye diso. Yayo diba diye dolone dimapoo kitulugu teneeso, diayo bo holo paladee ee peegoo hasisilame.

⁸ Osoloso Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niyo dulone bi abo na todi. Esino niba wulo susu toloso diyadee. Osoloso nei sabolo, o sabolo, osoloso molee sabolo toloso na diyadee. ⁹ Esino homo mapoo kali bi sabolo osoloso dugo niso ka hedebe egee mouloso dulone, dugo kali bi abo na te.” ¹⁰ Osoloso Yesuye see dimapoo

egeesee takaso, “Niyo mi omapoo dileso peledo-booga, biame omapoo mosobia oso goomogolone moso teneega, moso hedebe omapoo dobooso mi hee mapoo dulone ka poogoo di. ¹¹ Osoloso niba mi hee mapoo duga, edebeeyo niba idilega poogoloso nibada to mapoo mesilega poogooga, mi egee poogoloso dulone, megegu nibada homo mapoo mologa omapoo te, Godeeye komonolone dimapoo dia goo tokenee eyo nei tenelai goo ee gooleedalame,” diso.

¹² Esemee Yesu o hamamee dili odoo diayo dileso, odoo susuga mapoo Godeeyo to takomo sile sibilone egeesee takaso, “Nibada goo goolee su wuduloso goo tokenee maga miligi pie,” diso.

¹³ Osoloso bo holo odoo ma kulodu paladee diayo peegoo hasiso bugu dolone debeiso. Osoloso odoo paigiga sabolo diayo olipi iso dibada wiligi mapoo soome paigiga weido diso.

Yonee Odoos Howo Oluguli oso ta

¹⁴ Mi susuga mapoo odoo susuga oso Yesuwo goo takomo dime, wiligi odoo taba Helodeeye duloso gooleedooso. Odoos aboso egeesee takaso, “Yo Yonee Odoos Howo Oluguli ta maga see hogabia, esiga kitulugu goo toowa hagee yima kuloduga tou ka to,” diso.

¹⁵ Esino odoo aboso egeesee takaso, “Yo Ilaya.”

Osoloso odoo aboso egeesee takaso, “Yo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo hee daga badebei egeesi masi bado,” diso.

16 Esino Helodeeye goo hagee duloso yayo egeesee takaso, “Yonee Odoe Howo Oluguli, o wiligi kobugume ta odoe, yo see ta maga hogabia doo,” diso.

(Yonee telega badolone, daga goo peledaba hagoso.) 17-20 Biame heeso Helodeeye omolo Pilipiyo osobo Helodiyes peedee huso. Esemee Yoneeye goo hagee ogoloso Helodee mapoo diya takolone egeesee takaso, “Nayo nomolowo osobo peedee hulei tekeponee,” diso. Esemee Helodiyeseeye komonolone, Helodee mapoo dileso egeesee takaso, “Nayo Yonee neliga moso ma kulodu magee,” diso. Esemee yayo Yonee neliga moso ma kulodu magalame, o ha teli odoe diye dee takeme, diayo dileso yo neliga moso mapoo magooso. Esino Helodiyes Yonee mapoo hegilone, yayo yo wooloomalame gooleeso. Esino yayo yo wooloomele, bei Helodeeye Yonee wooloomalai ebiaso. Yo gooleedooso, Godeeyo howo woola Yonee goo tokenee mauwe, osoloso yo odoe medee tekepo. Esiga yayo Yonee medee bameleeso. Yayo Yoneeyo to duloso goo diya tiadiliso, esino o to mapoo dulei goomogolone, o sooloo ma kulodu goomegeliso.

21 Esino hamamee Yonee wooloomalame biame tekeposo Helodiyes mapoo simiso. Helodee soomagoo biame mapoo wo toowa nalame, gamalee wiligi odoe tebisa sabolo, osoloso o ha teli wiligi odoe tebisa sabolo, osoloso Gelili mi toowa ma kulodu wiligi odoe tebisaloso debei odoe sabolo Helodeeye gilimadoloso mooloo-godooso.

²² Diba wo nolone doboome, Helodiyeseeyo sobo holo oso diayo wo nolone debei moso ma kulodu gasibilesa, dimapoo goomoga tenelone habaso. Esem Helodeeye sobo yimapoo egeesee takaso, “Nayo goomoga goo amapoo takee, ayo bi egee namapoo tenelaiya,” diso. ²³ Osoloso see Helodeeye tei yilone egeesee takaso, “Nayo goomoga goo amapoo takooga, ayo namapoo tenelaiso. Osoloso mi ayo hagee bamolo su sabolo nayo talai goomogoga, ayo namapoo tenelaiso.”

²⁴ Esem sobo yayo owee Helodiyes mapoo dileso, yayo goomoga goo ee dulame diso.

Esem sobo owee Helodiyeseeye nei egeesee takaso, “Nayo goomoga Yonee Odo Howo Oluguli eyo wiligi goomogo dee takee.”

²⁵ Esem yayo oweeyo to duloso, saga wedi dileso Helodee mapoo egeesee takaso, “Epedee hamapoo Yonee Odo Howo Oluguli eyo wiligi koodoloso tolo mapoo magoloso tosi boga ee talai, a goomogo,” diso. ²⁶ Helodeeye to hagee duloso yo diya gooheselo. Esino yo odo susuga eyo howo woola mapoo eyo tei magoo ee gababilei ebiaso. Esiga yayo sobo o to mapoo gowele. ²⁷⁻²⁸ Osoloso Helodeeye o ha teli odo hee neliga moso gibali oso Yoneeyo wiligi koodolame diye diso. Esem yayo neliga moso mapoo dileso Yoneeyo wiligi koodoloso, odo susuga oso agalame tolo mapoo magoloso, odo howo woola tosi bilesa sobo holo mapoo teneeso. Esem sobo yayo toloso owee mapoo teneeso. ²⁹ Yonee o hamamee dili odo oso goo hagee duloso, diayo sibilesa o kou todilesa wulu odo toga toseli

omapoo kulodu magooso.

Yesuye sobo sabolo, holaiso sabolo, osoloso gisowe 5,000 mapoo nei pi

(Mat 14:13-21; Luka 9:10-17; Yon 6:1-14)

³⁰ Yesuye diye di odoo 12 diba see wedige sibilesi, goo diayo moodoo sabolo osoloso goo diayo eligi susuga ee Yesu mapoo oposususo.

³¹ Odoo susuga Yesuye badebei omapoo dile see sibo di oso, Yesu o hamamee dili odoo sabolo nei nalai biame tekepo egele. Esemé Yesuye o hamamee dili odoo mapoo egeese takaso, “Iba ibusomo odoo mauwe poogoo mi mapoo dileso hasalame dimo,” diso.

³²⁻³³ Esemé Yesu o hamamee dili odoo sabolo du ma kulodu bulumaloso, abei hodiokoo odoo koola mauwe mi mapoo dalo soowoolame moumeleeno, odoo abei palaga debei oso ogoloso gooleedooso. Esemé odoo susuga oso mi opusomo opusomo di maga Yesuye di mi mapoo malalo mili hoguga diyadeeso. Diba malalo dileso balaga meleeno, Yesu o hamamee dili odoo sabolo du maga sibilesi gimagooso.

³⁴ Osoloso Yesu du maga mi mapoo pubalogoso, odoo susuga oso mooloogoodoloso debei ogoloso, yayo diba diya sooloo dalaso, bei sipi be hu masi bali odoo mauwe poogoloso doboome. Esemé yayo goo susuga dimapoo eligiso.

³⁵ Osoko olo todobume, Yesu o hamamee dili odoo oso yimapoo sibilesi egeese takaso, “Osoko olo todobuo. Osoloso mi iyo hagee do mapoo odoo mauwe. Esiga mi hamapoo nei mauwe.

³⁶ Esiga nayo odoo susuga egee do diyadee dee, diayo mosobia koola kee do mapoo dilesa nei dieso nalai ee moleeso talame,” diso.

³⁷ Esino Yesuye o hamamee dili odoo mapoo nei egeesee takaso, “Diayo nei nalai niso toloso dimapoo tenee,” diso.

Eseme diayo Yesu mapoo egeesee takaso, “Iyo nei toloso dimapoo teneega, molee ko* 200 oso teli, esino iba molee mauwe.”

³⁸ Eseme Yesuye dimapoo egeesee woosaso, “Diba wo kasolo molosomo? Niyo agalame di.”

Eseme diayo dilesa ogoloso, diayo yimapoo egeesee takaso, “Wo si dee tiadoo sabolo osoloso di bakadio moloso,” diso.

³⁹ Eseme Yesuye o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Odoosuga mapoo egeesee takee, ‘Niba mi mapoo pepooko mooloogoodoloso buluma mooloogoodoloso buluma,’ dee takee,” diso.

⁴⁰ Eseme diayo dimapoo takeme, diba mooloogoodoo opusomo opusomo doloso mooloogoodoo hee mapoo odoo 100, osoloso mooloogoodoo hee mapoo odoo 50 doloso bulumaso.

⁴¹ Eseme Yesuye wo si dee tiadoo sabolo di bakadio sabolo toloso, Kei mi ma dokodoo bolone, Godee mapoo goomoga to takaso. Osoloso yayo wo popeiloso di sabolo agisaloso o hamamee dili odoo mapoo piso, diayo odoo susuga mapoo pilame. Eseme diayo wo si popei sabolo di hwei sabolo odoo susuga mapoo piso.

⁴² Eseme odoo susuga oso nei

* **6:37:** molee ko hagee denaliyus deli ee, biame hedebe mapoo tou too eyo nei hedebe hageesee teliso.

teiba nega diya edigaso. ⁴³ Osoloso diayo nei naloso abo poogoo ee, Yesu o hamamee dili odoo oso misigamo dilesu bou tegei 12 egeesi metamagisaso. ⁴⁴ Osoloso sobo sabolo holaiso sabolo nei neso. Esino mooloogoodoo ee ma kulodu gisowe hesiga 5,000 oso nei ka ne.

Yesuye howo dokodooga di
(*Mat 14:22-33; Yon 6:15-21*)

⁴⁵ Diba nei nalaga koodobuloso, Yesuye o hamamee dili odoo malalo du maga Betesaida mi mapoo diye doloso, diba abei damolome, Yesuye odoo susuga dibada mi mapoo diye diso. ⁴⁶ Osoloso Yesuye odoo susuga diye doloso, yo obusomo Godee mapoo takalame mubi dokodoo palaso.

⁴⁷ Gesi domo o hamamee dili odoo dibada du maga abei domo damolome, Yesu yo obusomo mubi dokodoo badebeiso. ⁴⁸ Yesu mubi dokodoo badolone egeino, poo sabolo howo ki sabolo simi oso, o hamamee dili odoo dia du mapoo woome, diba kwasu sabolo du sulugamo diyadaga molome egeiso. Osoloso gesikolo kudi olo tadageme, yo howo dokodooga diba daga dilame dimeleeso. ⁴⁹ Esino o hamamee dili odoo diayo Yesu howo dokodooga dimelee ogoloso, diayo goolee boso siba bele dolone diya googaso. ⁵⁰ Yesu o hamamee dili odoo oso yo ogoloso obugume, yayo dimapoo egeese takaso, “Niba howaleege. Haga na ebi. Ayo siba.” ⁵¹ Osoloso Yesu yo du ma kulodu daboogoome, howo ki sabolo poo sabolo saga koodobiaso. Esemé Yesu o hamamee dili

odoo oso goo hagee ogoloso diya howoogadooso. ⁵² Diba Yesuwo kitulugu gooleedoo diepi, diba howoogelee pegeliyo. Esino diba howoogadooso, bei dia goo goolee oso gooleedalai tebilega.

⁵³ Osoloso diba abei daloso abei hodiokoo Gene-salet mi mapoo dibada du oluguso. ⁵⁴ Diba du oluguloso mubiyodoo dalaga poogoome, odoo omapoo tebisa melee oso yo kibiya hoodo egeiso. ⁵⁵ Odoo susuga mi opusomo opusomo di mapoo hoguga dileso, odoo paigiga dibada kida mapoo tiedigaloso Yesu mapoo emigado sibadeeso. ⁵⁶ Yesu mi opusomo opusomo di mapoo silime, edebeeyo odoo paigiga kida mapoo tieduloso, bi teli go mapoo emigado sibilesa magooso. Esemee odoo paigiga oso Yesu mapoo howolone egeese takaso, “Iyo wulo nee dugo su mapoo sigilei soowayo?” diso. Osoloso odoo paigiga oso Yesuwo dugo su mapoo sigime, odoo egee bia wegigadooso.

7

Godeeye tei eligi goo sabolo edebeeyo tei eligi goo sabolo

(Mat 15:1-9)

¹ Biame hedebeso Pelisi odoo sabolo osoloso tei eligili odoo abo oso Yelusalem mi maga sibilesa Yesu mapoo mooloogoodooso. ² Osoloso di-ayo egeino, Yesu o hamamee dili odoo abo oso Yu odoowo tei dedelega poogoloso nei nalame, dibada dee howo koo hapagali. ³ (Esino Yu odoo sabolo Pelisi odoo sabolo dibada adaga dia tei eligi goo ee dodolone, daga nei nalame dee howo

hapagaliso. ⁴ Diba bi teli go mapoo bi toloso nala poogolone, daga dibada dee medee howo hapagaloso ka nali. Osoloso dibada adaga dia tei eligi goo ee dodolone, dibada kapu sabolo sesepeni sabolo osoloso diso sabolo howo hapagaliso.)

⁵ Esemé Pelisi odoo sabolo osoloso tei eligili odoo oso Yesu mapoo egeesee woosaso, “Bei kasalame nee hamamee dili odoo oso ibada adaga dia tei eligi goo ee dedelega ka pagala? Diba dee howo hapegelega nei naliso,” diso.

⁶ Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Niba goo bakadio gweli odoo. Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo hee Aisayaye nibada goo maga tei goo takaso. Bei, yayo goo Godeeye taka egeesee hoguguso, ‘Odoo hagee bia oso dia magaso wulo game-nee amapoo goomogolone mo hu dokodoo poudiliso. Esino dibada sooloo ma kulodu tei amapoo mesili goo ee mauwe.

⁷ Diayo amapoo goomogolone mo hu dokodoo poudili goo eyo bei mauwe. Bei, diayo tei edebeeyo eligi goo ee ayo eligi masi see diayo odoo mapoo eligimo silesibiliso,’ diso.

⁸ Niba Godeeyo tei eligi goo ee poogoloso, see nibada adaga dia tei eligi goo ee deedeeso.”

⁹ Yesuye dimapoo see tobu egeesee takaso, “Niyo tei Godeeye eligi goo ee peegoo magoona, nibada adaga dia tei eligi goo ee talame. ¹⁰ Esiga daga hoogoo Moseseeye tei goo Godee maga simi nimapoo tenee hagoso,

‘Nama dio noowee dio oso to taka duloso dimapoo mesie. Esino odoo agayo ama dio owee dio mapoo to tokenee takooga, yo wooloomalaiso.’

¹¹ Esino niyo egeesee takeliso, ‘Soowa, ede-beeyo ama dio owee dio mapoo takoo, “Emegei, niba ayo pidileime, bei molee amapoo egee molo Godee mapoo tenelame siga. Molee egee ibada toso hedi koloban.” ’ ¹² Niyo odoo owee dio ama dio ee pidilei tei magooso. ¹³ Niyo tei magoo ee dodolone Godeeyo tei magoo peegoo magolone ka doso. Osoloso niba goo abo susuga egeesi masi tomo silesiboso.”

Odoo sooloo ma kulodu Godeeyo howo woola tokenee peli goo

(Mat 15:10-20)

¹⁴ Esemé Yesuye odoo mooloogoodoo see gilimadoloso, dimapoo egeesee takaso, “Odoo susuga niba, mo to hagee duloso medee gooleede.

¹⁵ Esiga edebeeyo nei nali oso o sooloo ma kulodu Godeeyo howo woola tokenee koo peli. Esino odoo o sooloo ma kulodu goo gooleemeleso, to tokenee taka sabolo, osoloso yayo goo tokenee tomo sili oso, o sooloo ma kulodu Godeeyo howo woola tokenee peliso. [¹⁶ Niba dulubolo, ayo hagee takoo niyo medee hoodo dui,” diso.]*

¹⁷ Esemé Yesuye odoo mooloogoodoo poogoo dileso, moso kulodu gadime, o hamamee dili odoo oso dileso yimapoo egeesee takaso, “Nayo wudu taka goo eyo bei imapoo medee takee,”

7:15: Diye 10:14-15 * **7:16:** To hagee odoo abo oso taka Makaye hogugu dee takeliso, esino odoo bei oso taka Makaye hogugule dee takeliso.

diso. ¹⁸⁻¹⁹ Esemee Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba goo eyo bei medee koo gooleedolo? Esiga nei niyo toloso nali oso nibada sooloo ma kulodu Godeeyo howo woola tokenee koo peli. Bei, nei egee sooloo ma kulodu koo gameli. Esino nayo nalo sooloogoloso see nee gemedei maga peegoo gadiliso.” (Yesuye goo hagee takolone, yayo to kitulugu sabolo takaso, nei nali bi susuga nalai tekepo, diso.)

²⁰ Esino Yesuye see egeesee takaso, “Odo o sooloo ma kulodu goo gooleemeleso, to taka sabolo, osoloso yayo goo tokenee tomo sili oso, o sooloo ma kulodu Godeeyo howo woola tokenee peliso. ²¹ Esino o sooloo ma kuloduga goo tokenee susuga hagoso woola peledebeliso: tokenee gweli goo, osoloso sobo obuo sabolo giso kadiga sabolo goo heli teli goo, osoloso adaba bi heli teli goo, osoloso odoo wooloomali goo, osoloso adaba kooka sobo sabolo kooka giso sabolo goo heli teli goo, ²² bi bei doloso badalai gweli goo, osoloso tokenee teli goo, osoloso emegei dimapoo gamenee takeli goo, osoloso odoo susuga eyo howo woola ebili goo talai, osoloso emegei dimapoo kweli goo, osoloso emegei dia goo maga to tokenee takeli goo, osoloso suwa peli goo, osoloso goo tekepo goolee me sili goo. ²³ Esiga goo tokenee susuga egee talame odoo o sooloo ma kulodu gooleemeleso toga, o sooloo ma kulodu Godeeyo howo woola tokenee peliso.”

Yu sobonee oso tei too
(Mat 15:21-28)

²⁴ Yesu o hamamee dili odoos sabolo mi egee poogoloso, see Taya mi toowa koola mapoo diyadeeso. Osoloso yo dileso, odoos susuga oso yayo simi ogoloso gooleedeeyaga, moso hee mapoo kulodu gapeleso mada badebeiso. Esino odoos susuga oso yayo simi goo ee duloso, odoos abo mapoo saga takomo dime, diba gooleedooso.

²⁵⁻²⁶ Esemu Yu sobonee hedebe Ponesiya Siliya mi mapoo badeli oso Yesuwo goo ee duloso, yayo badebei mi omapoo simiso. Yayo sibilesu Yesuwo homo beiyopoo gauwuloso badolone egeesee hoowaso, “Mo sobo holo yima kulodu bo holo peleso badoso. Esiga nayo sibilesu o kulodu bo holo egee bado peegoo habigilame sibe,” diso.

²⁷ (Yu odoos oso Yu odoonee mapoo so, dee take-liso. Osoloso Yu odoos ee takolone odoos holaiso, deliso. Esemu sobo yayo goo egee moodoolai kitulugu teiba doloso yimapoo tei too mala beleso agalame) Yesuye sobo mapoo egeesee takaso, “Holaiso dia nei tolosu so mapoo tenelai tekeponee. Esino daga holaiso dimapoo nei tenelai tekepo,” diso.

²⁸ Esemu sobo hagoso Yesu mapoo nei egeesee takaso, “O. Lodee, nayo tei takoo. Esino so moso hemidu silesibulone, holaisoso nei nolone kokou miyomoo mou ee nalagamo silesibiliso,” diso.

²⁹ Esemu Yesuye sobo mapoo egeesee takaso, “Nayo amapoo to nei tekepo takaso. Esiga no mosopoo dileso nowolo sobo holo mapoo ege, yo tekepo badoso. Bo holo epedee o beliye ma kulodu mauwe,” diso.

³⁰ Esemu yo o mosopoo dileso, o sobo holo egeino bo holo o kulodu pala mauwe poogoloso,

tekepo poloso debi mapoo wulo tia molome egeiso.

Yesuye odoos dulu taba ibaya tekepo moodoo

³¹ Yesu o hamamee dili odoos sabolo Taya mi poogoloso Saidon mi mapoo peledabaso. Osoloso diba see abaga dino Dekapolisi mosobia mapoo peledoboloso, Gelili abei mapoo mouso.

³² Osoloso odoos aboso odoos dulu taba ibaya Yesu mapoo ido sibilesos howasos, yayo o deesos sigilosos tekepo palame.

³³ Yesuye odoos dulu taba ibaya odoos mooloogoodos omaga peegos ido dilesos, Yesuwos dees wolugusos dulu taba ibaya eyos dulu os mapoo tulugulosos, makawos os dees mapoo pagas magulosos, odoos dulu taba ibaya eyos os mapoo sigesos. ³⁴ Osoloso Yesuyes Kei mi mas dokodoo bolone sooloo toowa polomelesos homodobulosos yimapoo os tosos egeeeses takasos, “Epata!” (tos eyos bei ees yiliga magee). ³⁵ Esemes epedeses omapoo dulu taba ibaya eyos dulu tekepo polosos tos takas os dulusos medees dusos, osolosos os isos tos medees kalames bei mooloogoosos.

³⁶ Osoloso Yesuyes odoos susugas mapoo takolones, gos yayos moodos ees nas oposisidosolos, dimapoo tos kitulugus sabolos takelisos. Esinos yayos takolones diayos odoos abos mapoo nas oposisidos dees takas poogolosos, see odoos abos mapoo oposisilisos.

³⁷ Esemes odoos susugas osos Yesuyes gos moodos dulosos diyas howoogadoosos. Osolosos diayos see egeeeses takasos, “Yesu gos susugas tomos sili medees tekepo. Iyos goolees edebeeyos odoos dulu tabagas

ibaya tekepo koo moodoogamo silabelee dee. Esino yayo odoo dulu tabaga osoloso to koo kala-gali yayo tekepo moodoogamo siliso.”

8

*Yesuye odoo 4,000 mapoo nei pi
(Mat 15:32-39)*

¹⁻² Biame heeso Yesuye goo eligi ee dulame see yimapoo odoo susuga mooloogoodoloso debeiso. Esino nei mauwe poogoome, Yesuye o hamamee dili odoo gilimadoloso dimapoo egeesee takaso, “Ayo odoo susuga hagee diya sooloo dolo, bei diba abolo dobolone biame bakadio hedebe di poogooga. Esiga diayo nei nalai mauwe. ³ Osoloso ayo diba nei tenelega, dibada mosopoo diyadee dee takooga, diba eli domopoo houdaso kitulugu me poogoloso howamadagalaiso, bei odoo abo dibada mi koola hapoonee,” diso.

⁴ Esemé Yesu mapoo o hamamee dili odoo oso egeesee woosaso, “Nei mauwe, osoloso moso mauwe miwe poogoo mi hamapoo, iyo nei kamapoo toloso odoo susuga hamapoo ka tenelaiyo?” diso.

⁵ Esemé Yesuye o hamamee dili odoo mapoo egeesee woosaso, “Nimapoo wo si kasolo molo-somo?” dee takaso.

Esemé diayo nei egeesee takaso, “Imapoo wo si 7 moloso,” diso.

⁶ Esemé Yesuye odoo susuga mi mapoo bulume diso. Osoloso yayo wo si 7 toloso Godee mapoo goomoga to takaso. Osoloso wo si popeiloso odoo susuga mapoo pilame, o hamamee dili odoo

mapoo piso. Esemé diayo odoo mooloogoodoo susuga mapoo piso. ⁷ Osoloso odoo mooloogoodoo ma kulodu di pepooko abo molo egeiso. Esemé Yesuye di toloso Godee mapoo goomoga to takoloso, o hamamee dili odoo mapoo teneme, diayo toloso odoo mooloogoodoo mapoo piso. ⁸ Esemé odoo susuga nei ne oso diya edigime, diayo nei naloso abo poogoo ee, Yesu o hamamee dili odoo oso misigaloso, bou tegei ma kulodu soo bou 7 egeesi metamagisaso. ⁹ Esiga biame omapoo odoo 4,000 oso nei egee neso. Osoloso diba nei naloso, hamamee Yesuye dibada mi mapoo diyadee, diso. ¹⁰ Osoloso diba diye doloso, Yesu o hamamee dili odoo sabolo abei mapoo meilesa du ma kulodu bulumaloso, Dalmanuta mi mapoo dalo soowaso.

Pelisi odoo oso goo toowa opusomo di ee agalame goomoga

(Mat 16:1-4)

¹¹ Diba Dalmanuta mi mapoo soowooleso peledoboome, Pelisi odoo oso Yesu mapoo toso agadilame sibadeeso. Bei, diba goomogaso, Yesuye kitulugu egee tomolo tei Godee maga simibeleso kukuloso agalame. Egeesee meleso, diayo Yesu mapoo goo toowa opusomo di moodee doloso takaso. ¹² Esemé Yesuye goo hagee duloso, yo diba gooheleme sooloo toowa polomeleso homodobuloso dimapoo egeesee takaso, “Bei kasi maga epedee biame hamapoo odoo susuga hagee do oso goo toowa opusomo di moodoo ee agalame ka woosaliyo? Esiga ayo nimapoo tei goo taka,

ayo goo toowa opusomo di odoo epedee biame hamapoo hagee do omapoo niyo agalame see moodoolaime,” diso. ¹³ Osoloso Yesuye goo hagee takemelee koodobuloso, see o hamamee dili odoo gilimadoloso du mapoo meilesa, abei hodiokoo dalo soowaso.

Yesuye wo habili maga wudu taka
(*Mat 16:5-12*)

¹⁴ Diba abei hodiokoo dalo soowoolone wo talai boobado bugunabu. Esino du ma kulodu wo si hedebe molome egeiso. ¹⁵ Esemé Yesuye dimapoo kokodo takalame, wudu takolone egeese takaso, “Niba obeeyamo! Bei, Pelisi odoo sabolo osoloso Helodee dibada goo ee wo habili masi moloso. Osoloso wo giedege sabolo wo habia sabolo hamaga, wo giedege habia oso tokenee palaiso,” diso.

¹⁶ Esemé diayo Yesuye taka duloso diesono to moulone egeese takaso, “Iyo wo telega boobada poogoo simiga Yesuye iba ogoloso egeese ka takoo,” diso.

¹⁷ Esino diayo to moulone debei ee Yesuye ogoloso dimapoo egeese takaso, “Bei kasi maga niyo wo telega boobada poogoo simi maga goo diya koudulone ka dabala? Esiga niba ayo kitulugu goo ee gooleedelega osee doso. Nibada sooloo ma kulodu goo ayo eligi ee gooleedoloso, nibada sooloo ma kulodu magalai diya kalawado? ¹⁸⁻¹⁹ Niba howo mauwega, egele ka pagala? Niba dulu mauwega, dule ka pagala? Niba ayo wo si dee tiadoo giso 5,000 mapoo pi goo ee boobadoolo? Diayo nei naloso, wo abo

poogoome, niyo misigamo di bou tegei kasolo metamagisayo?" diso.

Eseme diayo nei egeesee takaso, "Bou tegei 12."

²⁰ Eseme Yesuye see egeesee takaso, "Ayo odoo 4,000 mapoo wo si 7 populosos pi, wo abo poogoome, niyo misigamo di bou tegei kasolo metamagisayo?" diso.

Eseme diayo nei egeesee takaso, "Bou tegei 7."

²¹ Eseme Yesuye egeesee takaso, "Ayo odoo susuga mapoo wo pi goo ee niyo egeiso. Esino bei kasi maga Pelisi odoo sabolo Helodee dibada goo wo habili masi maga ayo hagee takoo niyo gooleedelega osee ka dabala?"

Yesuye Betesaida mi omapoo odoo howo bakadio si tekepo moodoo

²² Osolosos diba Betesaida mi omapoo peledobolosos, odoo abo oso odoo howo bakadio si Yesu mapoo ido sibadeesos. Osolosos diayo Yesu mapoo howoolone egeesee takaso, "Odoos hagee nee deesos sigolosos yo tekepo pe," diso.

²³ Eseme Yesuye o hamamee dili odoo sabolosos dulone, yayo odoo howo bakadio si eyo dee mapoo tolosos mosobias omagas yo peegoo ido diso. Osolosos Yesuye o howo mapoo makawos paganulosos, yayo odoo egeeyos howo mapoo sigolosos, Yesuye yimapoo egeesee woosagos, "No epedee bi susugas ogolos?"

²⁴ Eseme odoo yayo peegoo ogogolone egeesee takaso, "O, olo gosos. Esino odoo silesibonos medee koo ogo. Diba homos masi silesibos," diso.

²⁵ Eseme Yesuye o deesos see odoo howo bakadio si eyo howo mapoo sigeme, olo epedee omapoo o

howo tekepo polosoo bi ogogolone egeesee takaso, “Bi susuga medee ogo,” diso. ²⁶ Yesu odoo howo bakadio si tekepo moodooloso, Yesuye yo tekepo moodoo odoo abo mapoo takelega pagalame, yo mosopoo diye dolone yimapoo takaso, “No duga mosobia kuloduga na di,” diso.

Pitaye Yesuwo goo yilige bugu
(*Mat 16:13-20; Luka 9:18-21*)

²⁷ Yesu o hamamee dili odoo sabolo abaga mosobia koola Kasaliya-Pilipai mi mapoo polone, eli domo dulone, Yesuye o hamamee dili odoo dimapoo egeesee woosaso, “Edebeeyo a odoo ogu deliyo?”

²⁸ Esemе diayo Yesu mapoo nei egeesee takaso, “Odoо aboso taka, no Yonee odoo howo oluguli odoo tolosoo hogado simi deliso. Aboso taka, no Ilaya deliso, osolosoo odoo aboso taka, no Godee maga to tolosoo kokodo takomo sili odoo hee daga badebei deliso.”

²⁹ Yesuye dimapoo egeesee woosaso, “Niyo a odoo ogu deliyo?”

Esemе Pitaye nei egeesee takaso, “No Keliso, Godeeye hudi magoo oso.”

³⁰ Esemе Yesuye dimapoo to kitulugu sabolo egeesee takaso, “Odoо mapoo a Keliso Godeeye hudi magoo dee na takeeye!” diso.

Yesu eyo talai goo ee taka
(*Mat 16:21-23; Luka 9:22*)

³¹ Yesuye o hamamee dili odoo eligi bei mooloogolone egeesee takaso, “Odoо Holo, a

dala toowa bei talaiso, osoloso Yu odoowo wiligi odo tebisa sabolo, tei moso wiligi odo tebisa sabolo, tei eligili wiligi odo tebisa sabolo oso a gowoolone pagalaiso. Osoloso edebeeyo a wooloomaloso, bi mapoo ta moloso biame bakadio hedebe di mapoo see bi maga hogadileiso.”³² Yesuye goo hagee o hamamee dili odo dimapoo woola yilige bugume, Pitaye yo peegoo ido dileso yimapoo egeesee takaso, “No egeesee na takee.”

³³ Esem Yesuye o hamamee dili odo dimapoo bidi toboloso bolone, Pita mapoo egeesee takaso, “Saiten, no amaga peegoo di! Nayo to egee takoo Godeeye taka ee koo takoo. Esino edebeeyo taka goo ee takoo.”³⁴ Yesuye o hamamee dili odo sabolo osoloso odo mooloogoodoo gili-madoloso, dimapoo egeesee takaso, “Edebeeyo ayo di hamamee sibilei goomogoga, yo daga eyo goomoga goo tomo sili ee poogoloso, eyo talai sabolo dala toowa talai sabolo medee mopoodoo doloso ama hamamee ka sibe.”³⁵ Esiga edebeeyo o gie badeli eyo goodogoga, o gie badeli ee osugobalaiso. Esino edebeeyo mo goo maga sabolo osoloso to tekepo eyo goo maga o gie badeli eyo goodegelega poogooga, yo badoboso kookaiyo gie badeli talaiso.³⁶ Esino edebeeyo mipoo hamapoo badolone, eyo goomoga goo susuga ee tomo siloso, hedebe gie badeli goo ee telega dagaduga, yo see ogoo goo talaisomo? Mauwe.³⁷ Bei, yayo gie badeli eyo nei talai mipoo hamapoo bi hee mauwe.³⁸ Esiga edebeeyo Godeebolo ebilega

poogoloso, goo tokenee osee tomo silesibo epedee biame hamapoo, edebeeyo abolo osoloso mo to mapoo gowooga, hamamee ayo mo Maye toowa doloso badeli goo omaga o gadeebugu sabolo, osoloso o momaiye sabolo sibilesa, nei ayo yo gowoolaiso.”

9

¹ Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo ka taka, odoo abo hamapoo hagee do, niba epedee talaime. Esino daga malalo Godeeye wiligi doloso badalai biame goo kitulugu sabolo siboga agalaiso.”

Yesu o su opusomo di
(*Mat 17:1-8; Luka 9:28-36*)

² Osoloso biame 6 olo poogoloso, hamamee Yesuye Pita, Yemes, osoloso Yonee esee mubi hoo dokodoo odoo mauwe mapoo ido paladeeso. Mubi hoo dokodoo o hamamee dili odoo oso balaga molome Yesu o su opusomo paso. ³ Esemee egeino Yesu o dugo diya hohodi ka heliye omaga poni oso howo dooso. Esiga mi hamapoo odoo heeso dugo hapooga dugo heliye egeesi molo agalaime. ⁴ Diba omapoo dobolone egeino, Moses dio Ilaya dio peledoboloso Yesubolo to kesamolome egeiso.

⁵ Pitaye Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, iba hamapoo dabalai tekepo. Esiga iyo waseme bakadio hedebe di tegegalaiso, hee nee, hee Moseseeyo, osoloso hee Ilayayo,” dee takaso.

⁶ Pitaye takalai kibiya gooleedele, diba obume.

⁷ Esemе koloboso sibilesо, diba gidisooso. Osoloso kolobo ma kuloduga toso egeesee takaso, “Hagee ayo gooma mo holo oso. Esiga o to mapoo medee dui,” diso.

⁸ Esemе Pita, Yonee, osoloso Yemes to taka duloso egeino, Moses dio Ilaya dio mena, esino hedebe Yesu dibolo tobudume egeiso.

⁹ Osoloso diba mubi dokodooga see kumoo moulone, Yesuye to kitulugu sabolo dimapoo egeesee takaso, “Goo niyo egei ee odoo abo mapoo na takee. Esino Odoo Holo, a ta maga see hogado pala ogoloso, niyo hamamee ka takomo silesibe,” dee takaso. ¹⁰ Esemе Yesuye to taka diayo wulo kookodooso. Esino diayo Yesu ta maga see hogado pala goo eyo bei ee diesono nei woosa nei woosa demeleeeso.

¹¹ Osoloso diayo Yesu mapoo egeesee woosaso, “Bei kasalame tei eligili odoo oso takolone, daga malalo Ilayaye sibilesо, Keliso hamamee sibileigo, dee ka takeliyo?” diso.

¹² Esemе Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Ilaya tei sibilesо goo susuga see medee mopoodoo dalaiso. Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso, ‘Odoo Holo, a dala toowa talaiso, osoloso edebeeyo a gowoolaiso.’

¹³ Esino ayo nimapoo taka, Ilaya yo olo simiso. Osoloso edebeeyo yimapoo dala teneeso, bei Godeeyo to booka maga taka ee dodolone.”

*Yesuye giso holo bo holo pala tekepo moodoo
(Mat 17:14-21)*

¹⁴ Yesu o hamamee dili odoo bakadio hedebe di sabolo mubi dokodooga meilesa egeino, Yesu o hamamee dili odoo abo oso tei eligili odoo sabolo agadiga molome egeiso. Esem e odoo susuga sibilesa mooloogoodooso. ¹⁵ Diba diesono mooloogoodoloso balaga meleeno, Yesu dimapoo simi ogoloso, diya howoogadooso. Osoloso diayo Yesu mapoo goomoga sabolo hoguga sibadeeso.

¹⁶ Esem e Yesuye dimapoo egeese woosaso, “Niba ogo goo maga agadiga malala?” diso.

¹⁷ Osoloso mooloogoodoo ee ma kuloduga odoo heeso egeese takaso, “Eligili odoo, mo giso holo bo holo pala oso ibaya paga, nayo moodoolame ido simino, no hamapoo mena. ¹⁸ Esiga bo holo yimapoo pologa, yo miyomoo homodubuloso, kakawa molone o mei wulo tekeliso, osoloso maga maga makawo ti diliso. Esino nee hamamee dili odoo dimapoo mo holo bo holo peegoo hasiso bigilame woosano, diayo bo holo peegoo hasiso bigile, bei diayo kitulugu tebilena.”

¹⁹ Esem e Yesuye dimapoo egeese takaso, “Niba tei too mauwe odoo. Niyo amapoo tei talame, a biame kasolo nibolo hodobo ka badalaiyo? Ayo biame sage nibolo hodobo badebeino, niyo amapoo tei telega osee doge, a nimapoo diya gowooso. Esino giso holo egee amapoo ido sibe,” diso.

²⁰ Esem e diayo giso holo Yesu mapoo ido simiso. Esino bo holo eyo Yesu ogoloso, giso holo yo bo holoso o kulodu degiga meleso miyomoo homodobiaso. Esem e maga mapoo makawo oudoo sabolo mi mapoo bidigamo sileeso.

²¹ Yesuye holopeyo ama mapoo egeesee woosaso, “Goo hagee kopolone holope yimapoo bei ka mooloogoowo?”

Eseme holopeyo amameeye nei Yesu mapoo egeesee takaso, “Yo pepooko mapoo bei mooloogoo. ²² Biame susuga bo holoso holope wooloomalame yo dou mapoo toodoo, osoloso howomoo huso demeleso. Esiga no kitulugu teiba mologa, nayo iba sooloo dele, osoloso iba pidi,” diso.

²³ Eseme Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Nayo taka, ‘No kitulugu teiba daga iba pidi,’ diso. Esino edebeeyo amapoo tei toga, goo susuga haga kalawanee.”

²⁴ Eseme holopeyo amameeye Yesu mapoo toso neligidi egeesee takaso, “Ayo namapoo tei tooso, esino nayo a pidi, mo tei too pepooko see toowa dee,” diso.

²⁵ Eseme odoo susuga oso Yesu mapoo saga mooloogoodalame sibadee ogoloso, Yesuye bo holo mapoo toso neligidi egeesee takaso, “No odoo mapoo dulu taba ibaya teneli. Esiga ayo namapoo to kitulugu sabolo ka taka, no epedee holope hageeyo kuloduga peegoo gasiboga, see holope hageeyo kulodu na gadi.”

²⁶ Osoloso bo holo gwa sabolo diya degiga meleso holope miyomoo togobuloso, yo peegoo gadiso. Eseme holope mi mapoo degigilega kaka-woloso meleeso. Eseme odoo aboso goolee, yo olo ta, dee gooleeso. ²⁷ Esino Yesuye holopeyo dee

mapoo toloso, yo tabalame pidiso. Esem holope yo tabaso.

²⁸ Osoloso Yesu o hamamee dili odoo sabolo dibusomo moso kulodu dobolone, diayo Yesu mapoo egeesee woosaso, “Iyo kaseme bo holo holopeyo kulodu pala ee peegoo habigilei kitulugu mauwe ka poogoowo?” diso.

²⁹ Esem Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Niyo daga Godee mapoo takooga, bo holo egesi masi peegoo ka hasiso bigiya,” diso.

*Yesu eyo talai goo see taka
(Mat 17:22-23; Luka 9:44-45)*

³⁰ Yesu o hamamee dili odoo sabolo mi egee poogoloso, see Gelili mi ee ma kuloduga diso. Osoloso Yesu yo goomegele, odoo heeso yo egeyaga.

³¹ Bei, Yesuye o hamamee dili odoo eligi meleeso. Yayo dimapoo egeesee takaso, “Odo Holo, a amapoo ha teli odoo mapoo tenelame tiasalaiso. Osoloso diayo a wooloomalaiso, esino a bi mapoo ta moloso biame bakadio hedebe di mapoo gie badeli toloso hogadileiso.” ³² Esino diayo Yesuye taka goo eyo bei medee kibiya gooledele. Esem diayo see Yesu mapoo woosalai ebigaso.

*Odo agayo wiligi doloso ka badalaiyo?
(Mat 18:1-5; Luka 9:46-48)*

³³ Yesu o hamamee dili odoo sabolo Kapeniyum mi mapoo peledabaso. Osoloso diba moso dieso dabalai mapoo dobolone, Yesuye o hamamee

dili odoo mapoo egeesee woosaso, “Niba eli domopooga sibulone, ogoo goo maga toso agadigamo simiyo?” ³⁴ Esino diayo to nei wedi dile. Bei, diayo dieso nediliyo dima kulodu odoo agayo wiligi doloso badalai goo maga toso agadigaso.

³⁵ Yesu yo biamolone o hamamee dili odoo gili-madoloso, dimapoo egeesee takaso, “Edebeeyo malalo wiligi doloso badalai goomogoga, yo eyo nediliyo pepooko doloso badebee, osoloso yo tou teli odoo masi mesie sabolo odoo susuga ee halo tou tolone ka badebee.”

³⁶ Yesuye holope hee ido sibilesa, dibada mudugiyopoo tebidiso. Osoloso holope Yesuye maduloso dimapoo egeesee takaso, ³⁷ “Edebeeyo holope hageesi masi mo hu maga o mosopoo ido pologa, yayo a ido poloso. Osoloso edebeeyo o mosopoo a ido pologa, yayo mo Ma a diye di ee ido poloso.”

*Odoo imapoo ha koo teli, diba ibada odoo
(Luka 9:49-50)*

³⁸ Esemé Yoneeye Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, iba odoo heeso bo holo ee nee hu maga odoo ma kuloduga peegoo hasiso bugume egeiso. Esemé iyo yo hamaga takaso. Bei, yo ibada mooloogoodoo ma kulodu koo badeli.”

³⁹ Esemé Yesuye egeesee takaso, “Na hamaga takee. Odoo heeso mo hu maga goo toowa opusomo di moodooga, yayo mo goo maga to-kenee goo saga takalaime. ⁴⁰ Osoloso edebeeyo imapoo ha telega badoga, yo ibada odoo oso.

9:35: Luka 22:24-26; Mat 20:25-27; Maka 10:43-44 **9:37:** Mat 10:40 **9:40:** Mat 12:30; Luka 11:23

⁴¹ Ayo nimapoo taka, bei niba Kelisowo odooga, odo heeso nimapoo howo keneega, yo nei toowa talaiso. Esiga hagee tei goo.”

*Tokenee goo mapoo gido dili
(Mat 18:6-9; Luka 17:1-2)*

⁴² Esemee Yesuye o hamamee dili odoo dimapoo egeesee takaso, “Odo heeso tei too odoo hee goo tokenee mapoo gido duga, nei odoo heeso o mu mapoo yo toowa bagagoloso howo bou mapoo toosolai ee dala haga toowanee. Bei, hamamee Godeeye odoo goo egeesi moodeli mapoo dala toowa tenelaiso. ⁴³ Osoloso nee dee hodio oso no goo tokenee talame gido duga, dee hodio egee kobigi, dee hediliwe badoboso kookaiyo gie badeli talai tekepo. Esino nee dee bakadio sabolo Dou mi mapoo dilei tekeponee. Dou egee koo semili.* ⁴⁵ Osoloso nee homo hodio oso no goo tokenee talame gido duga, homo hodio egee kobigi, homo hediliwe badoboso kookaiyo gie badeli talai tekepo. Esino nee homo bakadio sabolo Dou mi mapoo dilei tekeponee. ⁴⁷ Osoloso nee howo hodio oso no goo tokenee talame gido duga, nee howo hodio egee tabigi. Godeeye wiligi doloso badeli omapoo howo hediliwe gadilei tekepo. Esino howo bakadio sabolo Dou mi mapoo toodalai tekeponee. ⁴⁸ Bei, mi omapoo ‘boobee egee molo koo wedili osoloso dou koo semili.’

9:41: Mat 10:42 **9:43:** Mat 5:30 * **9:43:** 9:44 sabolo 9:46 sabolo Makaye hamapoo hogugule. Esino 9:48 maga taka to hedebe. **9:47:** Mat 5:29 **9:48:** Isa 66:24

⁴⁹ Esiga odoo susuga dala toga douso gawe masi gawoolaiso. Bei, Godee yo goomogoso, iba medee tekepo dabalame.

⁵⁰ Solu ee bi tekepo. Esino soluso hadali me poogooga, nayo solu ee see hadalame kasee moodoolaiyo? Esiga niba solu masi molone nemegei dimapoo mesie sabolo debee.”

10

Sobo huloso pegeli goo

(Mat 19:1-12; Luka 16:18)

¹ Yesu o hamamee dili odoo sabolo Kapeniyum mi poogoloso abaga dino Yudiya mi mapoo peledoboloso, see abaga dino Yoden howo daso. Osoloso omapoo egeino, odoo mooloogoodoo yimapoo sibateme, Yesuye dimapoo Godeeyo goo eyo daga eligi egeesee eligiso.

² Esem Pelisi odoo aboso sibilesa Yesuye to tokenee takabeleso, kukulo agalame yimapoo egeesee woosaso, “Edebeeyo sobo huloso wulo goo hee maga osobo pagalai tei molosomo?” diso.

³ Esem Yesuye dimapoo nei egeesee takaso, “Sobo huloso pegeli eyo goo Moseseeye nimapoo tei kasee eligiliyo?” diso.

⁴ Esem diayo egeesee takaso, “Moseseeye imapoo tei egeesee eligiso, gisoso sobo poogooga, daga sobo pegeli peipa mapoo to hoguguloso sobo yo ka peegeena.”

⁵ Esino Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Moseseeye egeino, yayo eligi goo mapoo niyo mesilega poogolo neme, bige, sobo pagalai soowa,

dee takoloso tei hagee ka magoo. ⁶ Godeeye mipoo hagee daga moodoo biame mapoo, giso sabolo sobo sabolo moodooso. ⁷ Goo egeesi maga gisoso ama dio owee dio poogoloso, see osobo sabolo hedebe doloso dabalaiso. ⁸ Osoloso obakadio su hedebe doloso dabalaiso. Esiga diayo debei ee ma kulodu diba bakadio nee, esino diba see olo hedebe doloso ka doso. ⁹ Esiga Godeeye diba hedebe di goo ee see odoo heeso domo na pi,” diso.

¹⁰ Osoloso hamamee Yesu o hamamee dili odoo sabolo moso kulodu dobolone, sobo huloso pegeli goo maga diayo see tobu Yesu mapoo woosaso.

¹¹ Esemе Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Edebeeyo osobo poogoloso, see sobo hee huga, yo odoo heeyo osobo ee peedee huso. ¹² Osoloso sobo yo omo poogoloso, see giso hee mapoo obuoga, yo odoo heeyo giso ee peedee huso.”

*Yesu sabolo holaiso sabolo
(Mat 19:13-15; Luka 18:15-17)*

¹³ Biame hedebeso odoo aboso holaiso Yesu mapoo ido sibadeeso, o deeso sigoloso diba pidilame. Esino o hamamee dili odoo oso goo egee ogoloso hamaga takaso. ¹⁴ Esemе Yesuye o hamamee dili odoo oso holaiso hamaga taka ogoloso, komonolone dimapoo egeesee takaso, “Holaiso amapoo sibilei soowa. Niyo na hamaga takee. Bei, edebeeyo holaiso hageesi masi oso Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibileiso. ¹⁵ Ayo nimapoo taka, edebeeyo o goo holaiso

masi amamo to mapoo mesimo sili, egeesi sel-ega poogoloso, Godee mapoo mesilega poogooga, yo Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibilei mauwe.”¹⁶ Osoloso Yesuye holaiso gilimadoloso, yayo hedebe maduloso o deeso sigolone Godeeye no pidi dee takoo, hedebe maduloso o deeso sigolone Godeeye no pidi dee takoo, diso.

Bi bei odoo

(Mat 19:16-30; Luka 18:18-30)

¹⁷ Yesu o hamamee dili odoo sabolo mi hee mapoo dimeleeno, odoo heeso hoguo sibilesa, o homo beiyopoo gauwuloso, yimapoo egeesee takaso, “Eligili odoo tekepo, ayo ogoogo toga badoboso kookaiyo gie badeli ka talaiyo?” diso.

¹⁸ Esemes Yesu yo Godeeye hudi magoo doloso gooleedalame, yayo nei egeesee takaso, “Bei kasalame nayo a tekepo ka takala? Hedebe Godeeno medee tekepo. ¹⁹ Esino nayo woosa to eyo nei, Godeeyo tei magoo no olo gooleedooso: odoo na wooloome, adaba kooka sobo sabolo kooka giso sabolo goo heli na te, heli na te, odoo hee mapoo gamenee na gigidi, odoo hee mapoo gamenee goo maga heli na te, osoloso nama dio noowee dio to taka mapoo mesie.”

²⁰ Esemes odoo ogooso Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, a holope maga simi tei magoo susuga hagee ayo tobuloso tomo simiso,” diso.

²¹ Esemes Yesuye sooloo dala sabolo odoo omapoo bolone yimapoo egeesee takaso, “No goo hedebe dooboo dagadi moloso. No dileso, nee

bi susuga odoo abo mapoo nei moleeso talame todi. Osoloso bi too eyo nei molee bi mauwe odoo mapoo pi. Nayo egeesee seega, Kei mi ma dokodoo bi tekepo nee hu sabolo mologa agalaiso. Osoloso no a dodomo sibe,” diso.

²² Osoloso bi bei odoo oso Yesuwo to duloso, diya goohele sabolo diso. Bei, yo bi bei doloso badebeiga.

²³ Esememe bi bei odoo dime, Yesuye o hamamee dili odoo mapoo bolone egeesee takaso, “Bi bei odoo oso Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibilei diya kalawa.”

²⁴ Yesuye to taka duloso diba howoogaso. Esino Yesuye see dimapoo egeesee takaso, “Mo holo dio, Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibilei diya kalawa. ²⁵ Esiga dugo duseli midole ou maga kemol be toowa oso gadilei kalawa. Esino bi bei odoo oso Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibilei diya kalawa toowa,” diso.

²⁶ Esememe o hamamee dili odoo oso yayo eligi goo hagee duloso diya howoogadooso. Osoloso diesono nei woosa nei woosa dolone egeesee takaso, “Goo egee diya kalawadoo. Esiga odoo agayo gie badeli ka talaisomo?” diso.

²⁷ Esememe Yesuye dimapoo bolone egeesee takaso, “Edebeeyo o gie badeli eyo nediliyo pidilei tebile. Esino Godee yo teiba. Bei, goo susuga yayo moodoolai haga kalawanee,” diso.

²⁸ Esememe Pitaye Yesu mapoo egeesee takaso, “No ege, iba ibada bi susuga hoogoo poogoloso, nayo di hamamee deede simiso,” diso.

²⁹ Esino Yesuye egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka, edebeeyo ayo di hamamee sibilame, osoloso

to tekepo eyo goo maga, o moso, o emei, o omoo, o omolo, o owee, o ama, o holaiso, osoloso mi poogooga, ³⁰ odoo yayo o bi susuga poogoo eyo nei toowa talaiso. Esiga yo mipoo hamapoo badolone, see moso, emei, omoo, omolo, owee, holaiso, osoloso mi bei malaiso. Osoloso ede-beeyo yimapoo dala tenelaiso, bei yayo mo to mapoo mesiliga. Osoloso hamamee yo kookaiyo badoboso gie badeli talaiso. ³¹ Esiga odoo abo epedee hamapoo malalo hagee do ee see diba hamamee dabalaiso. Esino odoo abo epedee hamapoo hamamee hagee do oso see malalo dabalaiso.”

*Yesu eyo talai see tobu taka
(Mat 20:17-19; Luka 18:31-34)*

³² Yesu o hamamee dili odoo sabolo Yelusalem mi mapoo dulone, Yesuye malaso. Esino o hamamee dili odoo goo howoogamo dime, odoo abo hamamee sibadee diya ebigaso. Bei, odoo susuga oso goolee Yelusalem mapoo goo toke-nee peledebeyaga. Osoloso Yesuye o hamamee dili odoowe peegoo gilimado dilesa dobolone, Yelusalem mapoo gooso yimapoo peledabalai goo ee takolone dimapoo egeese takaso, ³³ “Iba Yelusalem mapoo peledobooga, Odoo Holo, a Yu odoo dia tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso tei eligili odoo abo mapoo tiasalaiso. Osoloso diayo mo goo midiloso, ayo talai goo ee takalaiso. Osoloso Yu odoonee mapoo tenelaiso. ³⁴ Diayo a manalaiso, osoloso amapoo makawo pagalaiso, osoloso a tiso dabalaiso, osoloso a

wooloomalaiso. Esino biame bakadio hedebe di poogoloso hamamee a ta maga see gie badeli toloso hogadileiso.”

Yemes dio Yonee dio goomoga goo Yesu mapoo ogo taka

(Mat 20:20-28)

³⁵ Osoloso Sebediyo owolo Yemes dio Yonee dio Yesu mapoo sibilesi egeesee takaso, “Eligili odo, goo iyo goomoga namapoo taka,” diso.

³⁶ Esemé Yesuye nei egeesee takaso, “Ogoo goowo?”

³⁷ Esemé diayo nei egeesee takaso, “Nama Godeeye wiligi doloso badeli mi toowa mapoo siboga, iba goomogo, odo hee nee dee deede dokolo buo, osoloso hee nee dee dobusu dokolo buo doloso goo susuga nobolo wiligi dalame,” diso.

³⁸ Esino Yesuye dimapoo nei egeesee takaso, “Niyo egee takoo goo ee niba koo gooleedo. Esiga dala toowa ayo talame egee molo, niba nose dala egeesee talai teibayo? Osoloso niba ayo talame egee molo, niba egeesee talai teibayo?” diso.

³⁹ Esemé diayo nei egeesee takaso, “O. Iba teiba,” dee takaso.

Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Dala toowa ayo talame egee molo, niba dala egeesee talaiso. Osoloso ayo talame egee molo, niba egeesee talaiso. ⁴⁰ Esino mo dee deede dokolo dabalai odo sabolo, osoloso mo dee dobusu dokolo dabalai odo hesigilei amapoo

kitulugu mauwe. Esino hedebe Godeeye hesiga odoososo mi omapoo dabalaiso.”

⁴¹ Osolososo Yesu o hamamee dili odoososo abo 10 di-ayo Yemes dio Yonee dio to taka duloso, dimapoo diya kamasoso. ⁴² Esememe Yesuye o hamamee dili odoososo gilimadoloso, dimapoo egeesee takaso, “Yu odoososo dia wiligi odoososo oso dima hemidu debeli odoososo ee diya kitulugu sabolo gidebeliso. ⁴³ Esino nima kulodu egeesee selai tekeponee. Esiga nima kulodu edebeeyo toowa doloso badalai goomogoga, yo tou teli odoososo masi mesie sabolo odoososo abo halo tou tolone ka badebee. ⁴⁴ Osolososo edebeeyo malalo badalai goomogoga, yo tou wulayo teli odoososo masi odoososo susuga halo tou tolone ka badebee. ⁴⁵ Bei, Odoososo Holo, ayo mipoo hamapoo simi hagee, edebeeyo a pidilame ka sibile. Esino ayo odoososo pidilame ka simi. Osolososo odoososo susuga Godee mapoo iyado sibilame a talame ka simi.”

*Yesuye odoososo howo neliga tekepo moodoo
(Mat 20:29-34; Luka 18:35-43)*

⁴⁶ Osolososo diba Yeliko mi mapoo peledoboloso, Yesu o hamamee dili odoososo sabolo mi egee poogoloso dimeleeno, odoososo mooloogoodoo susuga diayo di hamamee simiso. Esememe odoososo howo neliga o hu Batimeyes, Timayes eyo owolo, Yesuye sibilei eli pee mapoo badolone molee howameleeso. ⁴⁷ Esiga Batimeyesye Yesu Nasalet odoososo sibogo di duloso, toso neligidi takolone Yesu mapoo egeesee takaso, “Yesu, Deibidiyo amawe, nayo a sooloo dolone a pidiye!”

⁴⁸ Esemé odoo aboso yo hamaga takaso. Esino yo koodobilega, see diya neligidi egeesee takaso, “Deibidiyo amawe, nayo a sooloo dolone pidiye!” dee takaso.

⁴⁹ Esemé Yesuye o to duloso, kookoo toboloso tobudulone egeesee takaso, “Yo hapoo sibe dee takee.” Esemé diayo howo neliga odoo iso, osoloso yimapoo egeesee takaso, “Goomege. No toboloso, di. Yesuye no i,” diso. ⁵⁰ Esemé Batimeyes o gidei togobuloso, saga dokodoo pupeleso, Yesu mapoo simiso.

⁵¹ Yesuye yimapoo egeesee takaso, “No ayo namapoo ogo goo moodoolai goomogolo?”

Esemé howo neliga odoo oso nei egeesee takaso, “Eligili odoo, a see agalai goomogo.”

⁵² Esemé Yesuye yimapoo egeesee takaso, “No wulo di. Nee tei too goo oso no tekepo paso.” Esemé howo neliga odoo yo epedee omapoo see medee egeiso, osoloso yo Yesubolo eli maga diso.

11

Yesuye Yelusalem mi mapoo wiligi odoo masi toboloso gadi

(Mat 21:1-11; Luka 19:28-40; Yon 12:12-19)

¹⁻² Yesu o hamamee dili odoo sabolo Yelusalem mi koola mapoo dulone, Olipi mubi kumoo mosobia bakadio, Betapage osoloso Betani mapoo peledabaso. Osoloso Yesuye o hamamee dili odoo bakadio diye doloso dimapoo egeesee takaso, “Mosobia koogee mapoo dileso, omapoo ogoga be hu gie kauwa donki, edebeeyo wagi ma dokodoo buloso dilega poogoo ee, o mu mapoo ebigiso

bagagoloso, omou mapoo bagagoo moloso. Esiga be ee niyo ebigi pidi poogoloso, hapoo hado sibe. ³ Egeesi ma kulodu odo heeso sibilesa nimapoo takolone, niba ogo toowala, dee takooga, niyo nei yimapoo egeesee takee, ‘Lodeeye donki be hagee epedee talai goomogogona, osoloso see hamamee odo heeso ka hado sibileigo,’ dee takeeye,” diso.

⁴ Yesu o hamamee dili odo bakadio mosobia omapoo dileso, donki be moso peegoo ebigi bagagoloso eli palaga tobudume egeiso. ⁵ Esem diayo donki be ebigi bagagoo pidi meleeno, odo abo omapoo debei oso dimapoo egeesee takaso, “Niyo ogo talame donki be ebigi bagagoo egee ka pidala?” ⁶ Esem Yesu o hamamee dili odo oso to nei Yesuye dimapoo takee doloso taka tobuloso egeesee takaso. Esem odo abo oso donki be hado dilei soowa diso. ⁷ Esem diayo donki be Yesu mapoo hado sibume, o wagi mapoo dugo pooloso, Yesu dokodoo buloso diso. ⁸ Esem odo susuga oso Yesu mapoo gomogolone dia kekeisu dugo tigadoloso, eli Yesuye dilei mapoo malalo palagamo dime, odo aboso weiyo dibada go mapoo segei kookooloso eli mapoo palagamo diso. ⁹ Esem Yesuye donki be ma dokodoo buloso dimolome, malalo diyadee odo sabolo osoloso Yesu ma hamamee sibadee odo oso to neligidi egeesee takaso,

“Inolome! Iba Godee mapoo goomogo!
Odo Godeeyo hu maga kitulugu sabolo egee sibo
yo Godeeye pidiye dee!

¹⁰ Wiligi doloso badeli mi ee sibo Godeeye pidiye dee. Hagee ibada amawe Deibidiye wiligi doloso badebei mi egeesi masi malaiso.

Osoloso iba Kei mi ma dokodoo badeli Godee mapoo goomogo,” dee takomo diyadeeso.

¹¹ Osoloso Yesu o hamamee dili odoo sabolo Yelusalem mapoo sibilesa, Yesu Yu odoo dia tei moso ma kulodu gadiso. Yo moso kulodu bi susuga mapoo egegemeleso diso. Bei olo neligime, osoloso o hamamee dili odoo ¹² sabolo Betani mi mapoo diyadeeso.

*Yesuye pigi homo mapoo to taka
(Mat 21:18-19)*

¹² Yesu Betani mapoo tialoso, gesikolo Yelusalem mapoo dimeleeno, eli domopoo yo diya hodiaso. ¹³ Esemé Yesu eli sage abaga sibulone, pigi homo du egeiso. Esemé ko pa beleso agalame hodu diso. Esino ko pelega wulo duwe molome egeiso. Bei, pigi ko peli eyo biamenee. ¹⁴ Yesuye pigi homo hamapoo egeese takaso, “No hamamee homokoko see palaimé!” Yesuye egeese taka, o hamamee dili odoo duso.

*Yesuye Yu odoo dia tei moso ma kuloduga odoo
peegoo hasiso bugu
(Mat 21:12-17; Luka 19:45-48; Yon 2:13-22)*

¹⁵ Yesu o hamamee dili odoo sabolo Yelusalem mapoo peledoboloso, Yesu Yu odoo dia tei moso ma kulodu gadilesa egeino, odoo aboso bi abo nei moleeso talame si sabolo, osoloso odoo aboso bi abo nei moleeso telaga molome egeiso. Osoloso molee piligeli odoo dia debi pooba sabolo

bidige buguso. Osoloso molo huyado sibilesi nei moleeso teli odoo susuga oso bili pooba sabolo bidege buguloso, diba susuga peegoo hasiso buguso. ¹⁶ Osoloso odoo susuga bi toloso tei moso tegei eli pee kuloduga gadiyaga Yesuye hamaga takaso. ¹⁷ Yayo dimapoo eligilone egeese takaso, “Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeese takooso, ‘Mo tei moso ee odoo mosobia susuga maga oso sibilesi Godee mapoo takeli moso,’ diso. Esino niyo goo egeesi tolone, adaba molee heli teliso. Esiga niyo Godeeyo moso hagee heli teli odoo oso mada wuli moso paso.”

¹⁸ Esemi tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso tei eligili odoo susuga oso to hagee duloso, diayo Yesu wooloomalame eli esigamo silesibiso. Bei, diayo Yesubolo ebiaso, bei diayo eligi mapoo odoo susuga oso tei telega peegeeyaga, osoloso odoo susuga oso Yesuye eligi goo ee duloso howoogadooso.

¹⁹ Osoloso habe omapoo Yesu o hamamee dili odoo sabolo Yelusalem poogoloso diyadeeso.

Pigi homo oso sia goo

(Mat 21:20-22)

²⁰ Gesikolodee mapoo diba eli domopoo diyadeega meleeno, diayo pigi homo egeiso. Pigi homo o dee sabolo o kou sabolo, osoloso too susuga sio doloso molome egeiso. ²¹ Pita Yesuye daga homo mapoo to taka gooleebuguloso, Yesu mapoo egeese takaso, “Eligili odoo, no ege. Nayo daga pigi homo mapoo to taka oso olo sio doloso molo,” diso.

²² Eseme Yesuye o hamamee dili odoo dimapoo egeesee takaso, “Niba Godee mapoo tei te,” diso. ²³ “Ayo nimapoo taka, edebeeyo mubi hamapoo egeesee takooga, ‘No dilesa, abei mapoo kulodu mei,’ dee takooga, o sooloo ma kulodu goo goolee bakadio delega, yayo taka goo oso tei peledabalai dee gooleega, Godeeye goo hagee tei peledabalame moodoolaiso. ²⁴ Esiga ayo nimapoo taka, niyo bi talame Godee mapoo takoloso, see bi egee talai doloso tei toga, bi egee niyo talaiso. ²⁵ Esiga niyo Godee mapoo takolone, odoo heeso nimapoo goo tokenee moodoo mologa, niyo odoo egeeyo goo tokenee daga malalo boobado bigi. Egeeseega nibada Ama Kei mi ma dokodoo egee bado, Godeeye nibada goo tokenee hapoloso boobado bigileiso. [²⁶ Niyo odoo heeyo goo tokenee boobado bigilega poogooga, nei nibada Ama Kei mi ma dokodoo egee bado Godeeye nibada goo tokenee hapoloso boobado bigileime.”]*

Yesuye kitulugu maga woosa

(Mat 21:23-27; Luka 20:1-8)

²⁷⁻²⁸ Diba see Yelusalem mapoo sibadeeso, osoloso Yesu Yu odoowo tei moso ma kulodu sileeme, tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso tei eligili odoo sabolo, osoloso Yu odoo dia wiligi odoo tebisa oso Yesu mapoo sibilesa egeesee woosaso, “No agamo kitulugu maga goo hagee ka moodoomo silala? Odo agayo namapoo kitulugu hagee ka teneeyo?” diso.

11:23: Mat 17:20 **11:24:** Mat 7:7 **11:25:** Mat 6:14-15

* **11:26:** To hagee odoo abo oso taka Makaye hogugu, dee takeliso. Esino odoo bei oso taka Makaye hogugule, dee takeliso.

²⁹ Esemé Yesúye dímapoo nei egeesee takaso, “Ayo woosali to hedebe nímapoo woosalaiso. Osoloso niyo to eyo nei amapoo takooga, ayo kitulugu toloso hagee silo eyo goo ee nímapoo takalaiso.” ³⁰ Esiga Yesúye dímapoo egeesee woosaso, “Odoó agayo Yonee mapoo kitulugu ka teneeyo, yayo odoó howo olugulame? Kitulugu Godeeye teneeyo, o, edebeeyo teneeyo? Niyo amapoo to nei takee!” diso.

³¹ Esemé diayo to hagee duloso dieso nediliyo to moulone egeesee takaso, “Iyo kasee takalaisomo? Iyo takolone Yoneeye kitulugu ee Godeeye teneedoo, dee takooga, see nei Yesúye ímapoo egeesee takalaiso, ‘Níba bei kaseme Yoneeyo to mapoo tei telega ka poogoowo?’ dee takalaiso. ³² Esino iyo takolone yayo kitulugu egee odoó maga simi dee takooga, odoó susuga oso ímapoo diya kamanalaiso.” Bei, odoó susuga oso goolee Yonee yo tei Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoó, dee gweli.

³³ Egeeseelone diayo nei Yesu mapoo egeesee takaso, “Yoneeye kitulugu too goo eyo bei, íba gooleedele,” diso.

Esemé Yesúye nei dímapoo egeesee takaso, “Esiga ayo goo hagee moodoomo silame kitulugu too hagee nímapoo takalaime,” diso.

12

Geleipi ko segei homolee sabolo bali odoó sabolo

(Mat 21:33-46; Luka 20:9-19)

¹ Yesuye see wudu takolone Yu odo dia wiligi odo tebisa mapoo egeese takaso, “Biame heeso odo hee o homolee mapoo geleipi ko sogoloso, pee maga beeleso. Osoloso ko i debilame, yo ou poogoloso, see homolee egee gibadalame doko moso tegeiso. Osoloso yayo homolee bali odo abo mapoo bameleeye doloso, yo see mi eli sage mapoo badalame diso. ² Osoloso yo omapoo dileso badoboome, homokoko palagaloso olo bi moodoogaso. Esem yayo o tou teli odo hee mapoo takolone, o homolee mapoo dileso homokoko egee gooloogaloso o hodio ee yimapoo tosibeye diso. ³ Esino yo omapoo dileso peledoboome, homolee bali odo oso yo woomele poogoloso geleipi ko telega mosoowe see wedi diye diso. ⁴ Esem egeese ogoloso, homolee eyo amaye see o tou teli odo hee diye diso. Esino homolee bali odo oso odo hagee o wiligi mapoo wooloso, yimapoo ebili goo teneloso see wedi diye diso. ⁵ Esem homolee eyo amaye o tou teli odo hee diye diso. Esino homolee bali odo oso yo woolomaso. Esem homolee eyo amaye o tou teli odo abo susuga diye diso. Esino homolee bali odo oso abo wulo wooloso poogooso, osoloso abo diayo piligusu.

⁶ Esino yayo gooma owolo hedebe diye dolone egeese gooleeso, ‘Homolee bali odo oso mo holowo to duloso, yimapoo mesileiso,’ dee gooleeso.

⁷ Esino homolee bali odo diayo homolee eyo amayo owoloye simi ogoloso dieso nediliyo egeese takaga meleeso, ‘Holo hagoso hamamee

ama toga, yayo geleipi ko segei hagee talaiso. Esiga geleipi ko segei hagee see iyo talame yo wooloomamo,' diso. ⁸ Esem diayo homolee eyo amayo owolo toloso wooloomaso. Osoloso o kou homolee maga peegoo togobuguso."

⁹ Yesuye to hagee taka koodobuloso badolone, o to dulone debei odoo mapoo egeesee takaso, "Esiga homolee eyo amaye see kasee moodoolai-somo? Yayo sibilesa homolee bali odoo piliguloso, see homolee bali odoo abo mapoo beye dalaiso. ¹⁰ Esiga niba Godeeyo to booka mapoo hogugu hagee hesigeleyo? Bei, omapoo egeesee takooso,

'Moso tegeli odoo diayo omou gowoolone togobugu oso epedee hamapoo moso omu domo pupodoo ka moloso. ¹¹ Goo hagee Godeeye ka moodoo. Esiga iba goo hagee ogoloso howoodolone tekepo deeso.' "

¹² Esem Yu odoo dia wiligi odoo tebisa oso Yesuye wudu taka goo ee dulosu, "Ibada goo takolone bado," doloso egeesee gooleeso. Egeeseelone diayo Yesu talai eli esigamo silesibiso. Esino diba odoo mooloogoodoo toowa ogoloso, diayo yo talai ebigaso. Esiga Yesu telega poogoo diyadeeso.

Sisa mapoo tekisi molee teneli
(*Mat 22:15-22; Luka 20:20-26*)

¹³ Osoloso hamamee Yu odoo dia wiligi odoo tebisa oso Yesuye Loum gamalee mapoo goo tokenee abo takalame gooleeso. Esem diayo

Pelisi odo abo sabolo Helodeeyo hamamee dili odo abo sabolo Yesu mapoo gamenee takalame diye diso. ¹⁴ Esem e odo egee bia oso dileso Yesu mapoo egeese takaso, “Eligili odo, iba gooleedooso, no tei goo takeli odo. Osoloso no odo bolo koo ebili, osoloso nayo odo kolo mapoo koo egeli. Osoloso nayo Godeeyo goo odo susuga mapoo tei eligi moloso. Esiga Loum gamalee wiligi odo Sisa mapoo tekisi molee tenelai tekepowo, o, tokeneeyo? ¹⁵ Iyo tenelaisomo, o, tenelaimoyo?” dee takaso.

Esino Yesuye diayo goo tokenee moodoolame to mou goo ee, yo olo gooledoloso dimapoo egeese takaso, “Bei kasi maga niyo a kukulo agalame ka sala? Niba molee ko hedebe a agalaiya tosibe,” diso.

¹⁶ Esem diayo Yesu mapoo molee ko hedebe tosibleso teneme, yayo dimapoo egeese takaso, “Molee hamapoo agamo mudu sabolo osoloso agamo hu oso ka mololo?”

Esem diayo nei yimapoo egeese takaso, “Sisayo mudu sabolo, osoloso o hu oso ka molo,” diso.

¹⁷ Esem Yesuye nei dimapoo egeese takaso, “Niyo Sisayo bi ee Sisa mapoo tenee. Osoloso Godeeyo bi ee Godee mapoo tenee,” diso.

Esem diba to hagee duloso diya howoogadooso.

Ta maga hogabili eyo goo maga Yesu mapoo woosa

(Mat 22:23-33; Luka 20:27-40)

¹⁸ Osoloso Sedisi odo aboso Yesuye badebei

mapoo sibadeeso. Odoos hagee bia oso takolone, “Odoos wedia see hogabileime,” dee takeliso. Esememe diayo Yesu mapoo sibilesos egeesee woosaso, ¹⁹ “Eligili odoos, tei magoo Moseseeye hogugu oso imapoo egeesee takoosoo, ‘Gisoso sobo huloso holo soomagelega toga, see omoloye emei tayo osobo bau ee huloso emeiyo hu maga holo soolooga magee,’ diso. ²⁰ Esiga odoos heeso giso holo 7 soomagoosoo. Osolosoo daga emeiye sobo huso. Osolosoo yo holo soomagelega taso. ²¹ Esememe omolo yima hamamee soomagoo oso emeiyo osobo bau ee huso. Esino yo holo soomagelega taso. Esememe see omolo yima hamamee soomagoo oso emeiyo osobo bau ee huso. Esino yinosee holo soomagelega taso. ²² Egeeseelone giso holo 7 susuga hagee bia oso holo soolooga magelega wediasoo. Osolosoo hamameedee sobo bau yinosee taso. ²³ Esiga odoos wedia maga see hogogadilei biame mapoo sobo egee tei odoos agamo osobo dalaisomo? Bei, giso 7 oso sobo hedebe hagee huso,” diso.

²⁴ Esememe Yesuye nei dimapoo egeesee takasoo, “Niba goos dooboo gweli odoos. Bei, niba Godeeye kitulugu sabolo osolosoo o to sabolo gooleedelega ka dosoo. ²⁵ Bei, odoos wedia ee bi maga see hogogabuoga, diba see sobo huleime, osolosoo giso obileime. Esino diba see Godeeyo momaiye oso Kei mi mapoo egee do egeesi masi dabalaisoo. ²⁶ Esiga Moseseeye odoos wedia see hogogadilei goos ee o book mapoo hogugu, niyo hesigeleyo? Eibalaham, Aisek, osolosoo Yekob olo

taso. Esino homo douso nademe, paiya biame omapoo Godeeye Moses mapoo egeesee takaso, ‘Epedee hamapoo a Eibalahameeyo Godee, Aise-keeyo Godee, osoloso Yekobowo Godee doloso ka badoso,’ diso. Odoos hagee wediaso, esino dibada dio oso epedee hamapoo gie doso. ²⁷ Esiga Godee hagee odoo wedia eyo Godeenee. Haye, odoo gie egee do eyo Godee. Esino niyo odoo toloso see gie badeli talaime dee gooleega, niba goo dooboo gweli odooso.”

Tei magoo kaso toowa ka molosomo?
(*Mat 22:34-40; Luka 10:25-28*)

²⁸ Tei eligili odoo hee diayo toso agadigamelee omapoo sibilesa badolone dumeleeso. Osoloso Yesuye Sedisi odoo mapoo to nei tekepo taka duloso, yayo Yesu mapoo egeesee woosaso, “Tei magoo kaso diya toowa ka molosomo?” diso.

²⁹ Esemee Yesuye nei egeesee takaso, “Tei magoo toowa hagosu, ‘Isalael odoo niba dui! Ibada wiligi odoo Godee hedebe. ³⁰ Esiga nayo nee wiligi odoo Godee diya goolee, nee sooloo ma kuloduga goolee sabolo, osoloso nee dioso goolee sabolo, osoloso nayo goo goolee sabolo, osoloso nayo kitulugu oso diya goolee.’ ³¹ Osoloso tei magoo toowa hee hagosu: ‘Nayo no nediliyo diya egee goolee, egeesee goolone nee odoo nose diya egeesee goolee.’ Tei magoo toowa aboso, tei bakadio hagee dagadile,” diso.

³² Esemee tei eligili odoo ogoso see Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, nayo tei goo olo

takaso. Esiga Godee hedebe badoso, Godee hee mauwe. ³³ Esiga gala hu wooloso dou mapoo siloso Godee mapoo teneli sabolo, bi abo teneli sabolo, tei oso taka hagee haga goo toowanee. Esino tei magoo bakadio hagoso goo toowa ka moloso: Nayo Godee diya goolee, nee sooloo ma kuloduga goolee sabolo, osoloso nayo goo goolee sabolo, osoloso nayo kitulugu oso, diya goolee. Osoloso nayo no nediliyo diya egee goolee, egeesee goolone nee odoo nosee diya egeesee goolee,” diso.

³⁴ Esemee Yesuye odoo ogooso to nei tekepo taka duloso yimapoo egeesee takaso, “No Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibilei koola bado,” diso. Esemee odoo aboso goo abo Yesu mapoo woosalai obulone yimapoo hee woosele poogooso.

Keliso agamo owolowo?

(Mat 22:41-46; Luka 20:41-44)

³⁵ Hamamee Yesuye Yu odoo dia tei moso tegei ma kulodu odoo susuga mapoo eligilone yayo egeesee woosaso, “Bei kasi maga tei eligili odoo diayo Keliso ee Deibidiyo amawe, dee ka takeliyo?

³⁶ Deibidiye to kitulugu sabolo Dio Tei maga egeesee takaso,

‘Godeeye mo Lodee mapoo egeesee takaso:

“No abolo wiligi doloso badalame mo dee deede dokolo bie.

Esiga nayo badolone namapoo ha teli odoo ee ayo dagadileiso,” diso.’

³⁷ Deibidiye Keliso o Lodee diso. Esiga bei kasi maga tei eligili odoo diayo ‘Keliso Deibidiyo amawe’ dee ka takeliyo? Kelisoye Lodee osoloso Deibidiyo amawe dalai teibayo? O, Keliso yo Lodee osoloso yo Deibidiyo amawe oso.”

Odoo susuga goomogolone o to mapoo medee duso.

*Yesuye tei eligili odoo dia goo taka
(Mat 23:1-36; Luka 20:45-47)*

³⁸ Yesuye odoo susuga mapoo eligilone egeesee takaso, “Niba tei eligili odoo mapoo medee ege. Diba dugo medee tekepo megigaloso silesibiliso, osoloso bi neiso teli go mapoo debeli odoo oso diba ogoloso gauwuloso emegei di to takooga ee dulei onosee diya goomegeliso. ³⁹ Diba howo gisili moso ma kulodu wiligi odoo taba eyo debi mapoo bulumulame, osoloso wo toowa nologolone debei mi mapoo wiligi odoo toowa taba eyo debi mapoo bulumulame goomegeliso. ⁴⁰ Esino diayo sobo bauwe ebilame gamenee takoloso, dia moso sabolo bi sabolo diayo toloso omapoo dobolone, dia goo gagaloso Godee mapoo taka diya sageliso, odoo aboso diba tekepo odoo dee goolame. Esiga goo egeesi maga diba nei dala toowa talaiso.”

*Sobo bauso emegei di bi tenee
(Luka 21:1-4)*

⁴¹ Yesu tei moso tegei kulodu edebeeyo emegei di molee tooseli ki bi oso moodoo mapoo soologamelee koola mapoo badolone odoo susuga bameleeso. Bi bei odoo oso molee ko

toowa sooso. ⁴² Osoloso sobo bau bi mauwe oso sibilesa molee ko ta bakadio toosooso.

⁴³ Esemé Yesu o hamamee dili odoó gilimadoloso dimapoo egeeseé takaso, “Ayo nimapoo taka, sobo bau bi mauwe hagoso tenee oso odoó abo susuga oso tenee ee dagadiso.

⁴⁴ Bei, bi bei odoó dia molee toowa osee molome molee su pepooko teneeso. Esino sobo bau bi mauwe hagee yimapoo molee ko esiesibo meleeno teneeso. Esiga yo wo talai molee olo mauwe.”

13

Yesuye Godeeyo tei moso tegei oso tokenee palai goo taka

(Mat 24:1-2; Luka 21:5-6)

¹ Biame omapoo Yesu tei moso poogoo dilesa dimolome, o hamamee dili odoó heeso sibilesa yimapoo egeeseé takaso, “Eligili odoó, ibada tei moso yoso tegei medee tekepo hagee, no ege, osoloso yo toowa medee tekepo, no ege,” diso.

² Esemé Yesuye to nei yimapoo egeeseé takaso, “Tei moso tekepo tegei epedee no hagee ogo, hamamee guobigileiso, eseega yo hedebeeso yo hee ma tobudoo malaime,” diso.

³ Osoloso Yesu Olipi mubi ma dokodoo peleso, tei moso tegei ma hodiokoo bolone badoboome, Pita, Yemes, Yonee, osoloso Endulu diayo dibu-somo sibilesa yimapoo egeeseé woosaso, ⁴ “Nayo imapoo takee, goo susuga hagoso kopolone ka

peledabalaiyo? Osoloso goo susuga hagoso peledabalame mologa, ogoo gooso imapoo ka eligileiyo?” diso.

⁵ Eseme Yesuye dimapoo to nei egeese takaso, “Niba obeeyamo! Odo heeso tei goodee maga niba peegoo gilimado diyaga. ⁶ Odo aboso mo hu maga sibiles takolone, dieso nediliyo diba Kelisoso, dee takalaiso. Egeeseelone diayo odo bei tei goo maga peegoo gilimado dileiso. ⁷ Esiga ha too goo sabolo osoloso biliga goo oso peledoboomo duga goo ee duloso, niba haga na ebi. Bei, goo hageesi oso daga malalo peledabalaiso. Esino biame egee hoo poogoo osonee, hamamee sibileiso. ⁸ Osoloso mi toowa heeso mi toowa hee mapoo ha talaiso. Osoloso mi susuga mapoo mibia toowa sibileiso. Osoloso nei me pagalaiso. Esino goo susuga hagoso peledobooga, dala biame oso bei moologolone ka seeso.

⁹ Esiga goo susuga hagoso peledobooga, niba obeeyamo. Edebeeyo niba toloso goo midili moso mapoo ido polo dolone dabalaiso. Osoloso niba dibada howo gisili moso mapoo ido peleso woologolone dabalaiso. Osoloso amapoo tei too goo maga niba gamalee wiligi odo tebisa sabolo, osoloso wiligi odo toowa tebisa abo dia mudugiyopoo gilimado peleso, niyo mo goo ee dimapoo takalaiso. ¹⁰ Mi hoo pagalai hoo-goo mologa, to tekepo hagee daga edebeeyo mi susuga mapoo takomo dileiso, odo susuga oso to tekepo ee dulame. ¹¹ Osoloso edebeeyo niba goo midili moso mapoo ido pologa, niyo takalai

goo ee haga na goolee. Bei, biame omapoo niyo takalai goo goolee tekepo ee nimapoo Godeeye tenelaiso. Esino niba niso goolee takalaime, Dio Tei oso nibolo toboloso to ka takalai.

¹² Biame omapoo edebeeyo emei dio omolo dio wooloomalame, diba goweli odoo mapoo tiasalaiso. Osoloso amaye owolo mapoo egeesee selaiso. Osoloso owoloye dibada ama dio owee dio mapoo mesilega poogoloso diba wooloomalame tiasalaiso. ¹³ Bei niyo amapoo tei too goo omaga odoo susuga oso nimapoo heiga toowa malaiso. Esino edebeeyo eyo tei too kibiloso badolone, hoo poogoo mapoo dileso peledobooga, yo badoboso kookaiyo gie badeli talaiso.

¹⁴ (Hesigeli odoo, no to hageeyo bei medee gooleede.) Niba bi diya tokenee mudu opusomo di oso tei moso ma kulodu molo agalaiso. Esiga bi ogoso Godeeyo howo woola tei moso tokenee palaiso. Egeeseega Yudiya mi toowa mapoo debeli odoo oso bi mudu opusomo di ee ogoga mubi ma dokodoo kukulo pele. ¹⁵ Osoloso odoo moso hau mapoo badoga, bi talame moso kulodu na gadi. ¹⁶ Osoloso odoo homolee mapoo nei howo sogomo siloga, o gidei talame mosopoo see na wedi di. ¹⁷ Osoloso biame omapoo sobo koowasi sabolo, osoloso holope too nedili sobo ee kukulo dilei diya kalawa toowa molo agalaiso. ¹⁸ Esiga Godee mapoo takee, goo hagoso wau biame mapoo peledebelega pagalame. ¹⁹ Bei, biame omapoo dala toowa oso sibileiso. Esiga

13:12: Mat 10:21 **13:13:** Mat 10:22; Yon 15:21 **13:14:** Dan 9:27; 11:31; 12:11 **13:15:** Luka 17:31 **13:17:** Luka 23:29
13:19: Dan 12:1; Yili 7:14

mi toowa bei mooloogoo biame abaga simino epedee hamapoo, odoosusuga oso dala goohageesi egele. Esino dala gootoowa hagoso sibilesokoodobuoga, hamamee dala goohageesi see agalaime. ²⁰ Esiga Godeeye dala biame deiyepo moodolaiso. Esino yayo biame sagemagoo diepi, odoosusuga dala ee ma kulodubadalai tebile pegeliyo. Esino dala ee ma kulodu Godee eyo hesiga odoosusuga ee halo, yayo dala biame see deiyepo moodolaiso. ²¹ Biame omapoo odoosusuga sibilesonimapoo takolone, ‘Hamapoo ege, Keliso hagoso’ o, ‘Koo ege, Keliso ogoso,’ deetakooga, o to mapoo tei na te. ²² Bei, gameneekeliso deli sabolo, osolosogamenee godee magato toloso kokodotakomo sili odoosusuga sibilesogootoowa opusomodi edebeeyohoweli moodolaiso, odoosusugasabolo osolosoo Godeeye hesiga oso peegoodia belesokukulo agalame. ²³ Esiganiba obeeyamo! Goo hagee peledebelega mologa, ayo daga goosusuganimapoo ka taka.”

Yesuye see sibilei goo
(*Mat 24:29-44; Luka 21:25-33*)

²⁴ “Osolosohamamee, biame omapoo dala goohagoso dileso koodobuoga, ‘osoko semelaiso. Egeeseega a noseegadeebigileime. ²⁵ Osolosogiwo kei ma dokodoo egee molo mi hamapoo tigidibileiso. Osolosokei ma dokodookitulugu bi egee molo Godeeye halabuga ki me pagalaiso.’

13:22: Yili 13:13 **13:24:** Isa 13:10; Joel 2:10, 31; 3:15; Yili 6:12-13

²⁶ Biame omapoo odoo susuga oso Odoos Holo, ayo kolobo maga gadeebugu sabolo, osoloso kitulugu toowa sabolo siboga agalaiso. ²⁷ Osoloso ayo sibilesa, mo momaiye diye dalaiso, diayo dileso odoo susuga Godeeye hesiga mi susuga mapoo egee do ee gilimalame.

²⁸ Esiga niba sogai maga goo hagee medee gooleede. Sogai du pisigaga ogoloso, wau biame koola tooboo doloso gooleedeliso. ²⁹ Esiga goo hagee egeesi masi moloso. Goo ayo taka hagoso peledaba ogoga, Odoos Holo ayo sibilei olo koola tooboo doloso niba olo gooleedalaiso. ³⁰ Ayo nimapoo taka, epedee biame hamapoo odoo hagee do wedilega dogo, goo susuga hagoso peledabalaiso. ³¹ Kei sabolo mipoo sabolo mauwe pagalaiso. Esino mo to kookaiyo moloso osee malaiso.”

³² “Esiga Odoos Holo ayo sibilei biame ee odoo hee gooleede. Osoloso Godeeyo momaiye Kei mi ma dokodoo egee do sabolo osoloso Godeeyo owolo anosee gooleede. Esino hedebe mo Ma Godeeye biame egee gooleedoloso ka badoso. ³³ Esiga niba medee koolone ka debee. Bei, biame ogoso sibilei ee niba gooleede. ³⁴ Odoos Holo, ayo sibilei goo ee egeesi moloso. Odoos heeso mi hee mapoo dulone, o tou teli odoo mapoo moso hagee medee bameleeye, dee takoloso dileiso. Osoloso yayo tou teli odoo mapoo moso egee bamalame, tou opusomo opusomo di pileiso. Osoloso osulu gibalai odoo mapoo yayo see wedi sibilei maga egeese takalaiso, ‘Medee be!’

³⁵ Esiga mosowo ama masi aso. Esiga niba mopoodoo doloso koolone ka debee. Bei, ayo sibilei biame ee niba gooleedele. Habe sibumobelee, o gesi domo sibumobelee, o kudi takooga sibumobelee, o gesikolodee sibumobelee. ³⁶ Osoloso ayo saga sibileso ogoga, niba tiesa molo agalai tekeponee. ³⁷ Ayo nimapoo to taka see odoo susuga mapoo takooso, niba mopoodoo doloso, koolone ka debee,” diso.

14

Yesu wooloomalame to mou
(*Mat 26:1-5; Luka 22:1-2; Yon 11:45-53*)

¹ Osoloso Godeeye Gababia wo nalai sabolo osoloso wo mosoowe nalai biame bakadio hoo-goo meleeso. Esemte tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso tei eligili odoo sabolo diayo Yesu toloso mada wooloomalame eli esiamo silesibiso. ² Esino diayo dieso nediliyo egeesee takaso, “Iyo Gababia wo ne biame hamapoo yo toloso wooloomalaime. Bei, odoo susuga oso imapoo kamanaloso ibolo biligiyaga,” diso.

Betani mi mapoo soboso mopoodoo soo medee tekepo oso Yesuwo wiligi mapoo soo
(*Mat 26:6-13; Yon 12:1-8*)

³ Yesu Betani mi mapoo badolone, odoo daga agagisa bia Yesuye tekepo pa Saimonowo moso mapoo palaso. Yo omapoo nei nolone bado-boome, sobo heeso mai masi pepooko yo alabasta deli oso moodoo mapoo mopoodoo soo medee tekepo nad deli i salama soo tosimiso. Yayoo

tosibileso, me gooboo buguloso Yesuwo wiligi mapoo sooso.

⁴ Esemе odoo abo omapoo debei oso ogoloso komonolone dieso nediliyo egeesee woosagaso, “Bei kasalame sobo hagoso mopoodoo soo medee tekepo ee wulo goo mauwe yimapoo soomeleso ka hosudoowo?” diso. ⁵ “Yayo mopoodoo soo medee tekepo hagee odoo mapoo neiso talame tenee diepi, molee ko 300 ee toloso bi mauwe odoo mapoo tenelai tebiliyo.” Diayo dee takoloso, sobo yimapoo kamanaso.

⁶ Esemе Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Yimapoo egeesee na takee. Bei kasi maga niyo yimapoo kamanaloso ka takala? Yayo amapoo goo tekepo moodooso. ⁷ Esiga bi mauwe odoo ee biame susuga nibolo hodobo dabalaiso. Esiga niyo diba gooleebuguga, diba biso pidilei tekepo. Esino biame susuga a nibolo hobobo badalaimе. ⁸ Esiga sobo hagoso yayo moodolai dee goolee goo ee amapoo moodooso. Yayo mopoodoo soo egee mo wiligi mapoo soo oso mo suso bi ma kulodu malai ee mopoodoo doo. ⁹ Ayo nimapoo ka taka. Edebeeyo mi kamapoo Godeeyo to tekepo takooga, diayo sobo hagoso goo amapoo moodoo onosee takalaiso. Osoloso edebeeyo o goo onosee goolee malaiso,” diso.

*Yudaseeye Yesu tiasalame goomoga magoo
(Mat 26:14-16; Luka 22:3-6)*

¹⁰ Osoloso Yesu o hamamee dili 12 ee ma kulodu odoo hee Yudas-Iskaliyot yayo tei moso wiligi odoo tebisa mapoo dileso Yesu dimapoo

tiasalame diso. ¹¹ Esemе diayo o goo duloso, diya goomogolone yimapoo molee nei tenelame to takoloso edidi magooso. Esemе Yudaseeye Yesu dimapoo tiasalame eli esiamo silone biame tekepo bameleeso.

Yesuye o hamamee dili odoо sabolo Godeeye Gababia wo ne
(*Mat 26:17-25; Luka 22:7-14, 21-23; Yon 13:21-30*)

¹² Isipi mi maga peegoo di gooleebugu wo ne bei mooloogoo biame mapoo, Yu odooso Godeeye Gababia wo nalame, sipi be hu weliso. Esemе Yesuwo hamamee dili odoо oso Yesu mapoo egeesee woosaso, “Nayo iba kamapoo dileso Godeeye Gababia wo nalai mopoodoo dalai ka goomogolo?” diso.

¹³ Esemе Yesu o hamamee dili odoо bakadio diye dolone egeesee takaso, “Niba Yelusalem mi mapoo diyadee. Osoloso niba omapoo dileso ogoga odoо hee howo keedoloso eli domopoo dumologa tugodalaiso. Niba yo tugodoloso yo deedee di. ¹⁴ Osoloso niba yayo dileso moso kulodu gaduga omapoo dobolone, mosowo ama mapoo egeesee takee, ‘Eligili odoо oso egeesee taka, “Ayo mo hamamee dili odoо gilimadoloso, Godeeye gababia wo nalame debi pooba gooboo-goo kasomo?” ’ dee takee. ¹⁵ Osoloso yayo niba moso dokohodoo ido peleso debi pooba gooboo-goo toowa olo moodoo doloso melee eligileiso. Esiga niba iyo Godeeye Gababia wo nalai omapoo ka mopoodoo de,” diso.

¹⁶ Eseme Yesu o hamamee dili odoo bakadio oso Yelusalem mi mapoo diyadeeso. Diba omapoo dileso egeino, goo susuga ee Yesuye dimapoo taka goo sabolo tobuloso molome egeiso. Eseme diayo Godeeye Gababia wo nalame omapoo mopoodoo doloso, diba see Yesuye o hamamee dili odoo abo sabolo debei mapoo wedi diso.

¹⁷ Osoloso habedee mapoo Yesu o hamamee dili 12 sabolo sibilesa moso omapoo peledabaso.

¹⁸ Diba omapoo wo nolone doboome, Yesuye dimapoo egeese takaso, “Ayo nimapoo taka, nima kuloduga odoo hee abolo wo hagee namolo oso a ha teli odoo mapoo tiasalaso,” dee takaso.

¹⁹ Eseme Yesu o hamamee dili odoo oso to hagee duloso, goohele sabolo dobolone, Yesu mapoo egeese takaso, “Ayonee, o ayowo?” dee takaga meleeso.

²⁰ Eseme yayo dimapoo nei takaso, “Odo 12 mooloogoodoo hagee ma kulodu, odoo agayo mo peleta mapoo abolo hodobo wo olugudoloso naga, a ha teli mapoo tiasalai odoo ogoso. ²¹ Esiga Godeeyo to booka mapoo hogugu oso taka ee dodolone, Odo Holo a talaiso. Esino Odo Holo a ha teli odoo mapoo tiaseli odoo yo dala toowa talaiso. Oweeye yo soomagelega poogoo diepi, yo dala tele pegeliyo,” diso.

Lodee gooleebugu wo ne

(Mat 26:26-30; Luka 22:19-20)

²² Diba wo nolone doboome, Yesuye wo tolosa Godee mapoo goomoga to takoloso wo popeiso. Osoloso o hamamee dili odoo mapoo wo pulone

egeesee takaso, “Wo hagee toloso ne. Hagee mo suso,” diso.

²³ Osoloso yo see kapu wain i keesoo toloso, Godee mapoo goomoga to takoloso, dimapoo teneme, diayo susuga wain i neso.

²⁴ Esemé Yesuye see egeesee takaso, “Hagee mo sawo, odoo susuga dia tokenee hapalame ka sologo bugu. Mo sawo oso Godeeye o odoo mapoo to kitulugu magoo goo oso tei peledabalame.

²⁵ Esiga ayo nimapoo taka. Ayo epedee hamaga dulone wain i see nalaimé. Esino hamamee Godeeye wiligi doloso badeli mi mapoo wain i dia see nalaiso,” diso.

²⁶ Osoloso diba goomoga kosaiya hedebe pouloso, see Olipi mubi dokodoo paladeeso.

Pitaye Yesu boobado bigilei goo ee Yesuye taka (Mat 26:31-35; Luka 22:31-34; Yon 13:36-38)

²⁷ Esemé Yesuye see o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Odoosuga niyo a poogoloso kukulo dileiso. Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso, ‘Godeeye sipi be bali odoo ee wooloomaga, sipi be susuga oso yimaga peegoo kukulo dileiso.’”

²⁸ Osoloso Yesuye see egeesee takaso, “Esino a ta maga hogado dileso, ayo daga malalo dileso Gelili mi mapoo niba tugodalaiso.”

²⁹ Esemé Pitaye nei Yesu mapoo egeesee takaso, “Odoosuga oso namaga peegoo kukulo duga, hedebe ayo no poogoo dileime.”

14:24: Exo 24:8; Zec 9:11; Jer 31:31-34; 1Kol 10:16; Hib 9:20

14:27: Zec 13:7 **14:28:** Mat 28:16; Maka 16:7

³⁰ Esino Yesuye yimapoo see egeesee takaso, “Ayo namapoo tei goo taka. Epei gesi kolokoloso taka bakadio delega, malalo hoogoo mologa, nayo mo goo gagadilei ee bakadio hedebe dalaiso,” dee takaso.

³¹ Esino Pitaye to kitulugu sabolo nei egeesee takaso, “Ayo egeesee selaim! Edebeeyo no wooloomaga, a nobolo hodobo talaiso,” diso. Esemé Yesuwo hamamee dili odoó susuga oso to hedebe egeesee takaso.

Yesuye Getesemeni homolee mapoo Godee mapoo taka

(Mat 26:36-46; Luka 22:39-46)

³² Osoloso Yesu o hamamee dili odoó sabolo Getesemeni olipi homo segei homolee omapoo sibadeeso. Osoloso Yesuye o hamamee dili odoó dimapoo egeesee takaso, “A dileso Godee mapoo takalaiya, niba hamapoo debee,” diso. ³³ Osoloso yayo egeesee takoloso, hedebe Pita, Yemes osoloso Yonee esee ido palaso. Yo peleso bado-boome, goohele goo sabolo osoloso su hegi goo oso yimapoo simiso. ³⁴ Osoloso yayo dimapoo egeesee takaso, “Mo su ma kulodu hegi goo toowa oso molone, ayo talai olo koola tooboo. Esiga niba hamapoo koolone debee,” diso.

³⁵ Osoloso Yesu egeesee takoloso, dimaga pepooko hoogoo dileso, ebiso miyomoo tugusaloso balaboo tialoso molone Godee mapoo takaso, yimapoo dala toowa egee sibo ee Gode-eye peegoo magalame. ³⁶ Yayo Godee mapoo

14:30: Maka 14:66-72 **14:31:** Yon 11:16 **14:32:** Yon 18:1

14:34: Yon 12:27 **14:36:** Maka 10:38; Yon 6:38

takolone egeesee takaso, “Ma, mo Ma! Goo susuga namapoo kalawanee. Esiga dala toowa oso amapoo hagee sibo, nayo peegoo magalai soowayo? Esino nayo goomoga goo moodee, ayo goomoga goonee,” diso.

³⁷ Osoloso yo Godee mapoo taka koodobuloso wedi dileso egeino, o hamamee dili odo bakadio hedebe di tiesamolome egeiso. Esemme yayo Pita mapoo egeesee takaso, “Saimon, no tiayo? No biame deiyepo hamapoo abolo hodobo koolone badalai tebiledo? ³⁸ Esiga niba bolone Godee mapoo takolone ka debee, niba kukuli goo mapoo homodobiyaga. Bei nibada goo goolee oso goo tekepo talame goomogoso, esino nibada su oso ki me ka poogooso,” diso.

³⁹ Osoloso yo see wedi dileso, Godee mapoo takolone goo hedebe onosee takaso. ⁴⁰ Osoloso yo see dimapoo wedi sibilesa egeino, diba tiesa molome egeiso, bei diba tila paga oso howo seme. Osoloso diayo Yesu mapoo to nei takalai gooleedele poogooso.

⁴¹ Yesu yo see bakadio hedebe di mapoo Godee mapoo takoloso, o hamamee dili odo mapoo wedi sibilesa, dimapoo egeesee takaso, “Niba hosolone wulo tiesa malala? Tia olo oso! Odo Holo, a tokenee odo mapoo toloso tenelai biame olo epedee hamapoo sibo. ⁴² Esiga koo ege, a tokenee odo mapoo tiasalai odo ee olo sibo. Esiga niba tebise, dimapoo dimo!” diso.

Edebeeyo Yesu too

(Mat 26:47-56; Luka 22:47-53; Yon 18:3-12)

⁴³ Yesu to osee komolome, o hamamee dili odoo hee Yudaseeye Yesu talame odoo mooloogoodoo toowa gilimado simiso. Egeesi ma kulodu tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, tei eligili odoo tebisa sabolo, osoloso Yu odoowo wiligi odoo tebisa oso Yesu talame odoo hagee bia diye diso. Esemе diayo sibulone kaiya sabolo kodolo sabolo toloso sibadeeso.

⁴⁴ Egeesi ma kulodu Yudas yo epedee sibi-lega badolone, odoo Yesu talai mapoo egeesee takaso, “Ayo dileso adaga, odoo ogoso. Eeega niyo yo toloso medee bolone ka ido di,” diso. ⁴⁵ Osoloso Yudas yo odoo mooloogoodoo poogoloso dileso, Yesuye tebidi mapoo hoogoo dileso, yayo egeesee takaso, “Eligili odoo!” dee takoloso, Yesu adaso. ⁴⁶ Esemе odoo abo oso sibilesu Yesu tooso. ⁴⁷ Esino Yesu o hamamee dili odoo hee koola omapoo tebidi oso o kaiya tadoloso, tei moso wiligi odoo taba eyo tou teli odoo kaiyaso woomeleso eyo dooboo poogoome, dulu asooso.

⁴⁸ Esemе Yesuye yo talame sibadee odoo omapoo egeesee takaso, “Niyo ogoga a mesiya daga, a talame kaiya sabolo osoloso kodolo sabolo misigaloso ka sibatala? ⁴⁹ Esino ayo biame susuga tei moso ma kulodu eligimo sileeme, niyo a egeliso. Esiga bei kaseme niyo a omapoo telega ka poogoowo? Esino niyo epei a talame simi hagoso Godeeyo to booka mapoo hogugu oso taka to sabolo olo tobuoso,” diso. ⁵⁰ Esemе Yesu o hamamee dili odoo susuga oso yo poogoloso kukulo diyadeeso.

⁵¹ Osoloso odoo gie kauwa dugo booloso, Yesu diayo toloso dime hamamee deedee diso. Esemе diayo yo ogoloso, yibolo talame o dugo mapoo temeleso, o dugo puobuguso. ⁵² Esino o dugo dimapoo yane poogoloso, yo boodo diwe piaso.

Yesu wiligi odoo tebisa mapoo goo midilame ido di

(Mat 26:57-68; Luka 22:54-55, 63-71; Yon 18:13-14, 19-24)

⁵³ Osoloso diayo Yesu toloso tei moso wiligi odoo taba eyo mosopoo ido diso. Esiga moso ee ma kulodu tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, Yu odoowo wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso tei eligili odoo oso daga olo mooloogoodoloso debeiso.

⁵⁴ Esemе Pitaye hamameedee Yesu deedee dileso, tei moso wiligi eyo moso eyo beeleе ma kulodu gadiso. Yo omapoo badolone, tei moso gidebeli odoo sabolo kekeisime dou hameleeso.

⁵⁵⁻⁵⁶ Esemе tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso Yu odoo dia goo midili wiligi tebisa oso Yesuwo goo maga gamenee takeli odoo ee esiaso, yimapoo goo tokenee hee mologa, Yesu ka wooloomalame. Egeeseelone edebeeyo wulo gamenee takolone Yesuwo goo maga goo opusomo opusomo di takaso. Esino diayo taka ee ma kulodu, tei goo hee molo egele.

⁵⁷ Esino odoo aboso tebisaloso, Yesuwo goo maga gamenee egeesee takaso, ⁵⁸ “Iba odoo hagosо egeesee takeme duso, ‘Edebeeyo tei moso tegei hagee ayo guobuguloso, see biame bakadio hedebe di ee ma kulodu tei moso dia tegelaiso. Esino edebeeyo tegelaime,’ yayo dee takeme

duso,” diso. ⁵⁹ Esino diayo to opusomo opusomo di taka ee ma kulodu tei goo egele.

⁶⁰ Esememe tei moso wiligi odoo taba oso odoo susuga mooloogoodoo ma kuloduga toboloso Yesu mapoo egeesee woosaso, “Odo hagee biaso nee goo maga goo opusomo opusomo di egee takoo mapoo nayo to eyo nei takalaimoyo?” diso.

⁶¹ Esino Yesuye to nei takele poogooso.

Esememe tei moso wiligi odoo taba oso to see Yesu mapoo egeesee woosaso, “No Godeeyo owolo, Kelisosomo?” diso.

⁶² Esememe Yesuye to nei egeesee takaso, “O, aso. Esiga hamamee Odo Holo, a Kitulugu Godeeyo dee deede dokolo mapoo buloso yibolo wiligi doloso badoga niyo agalaiso, osoloso Kei mi ma dokodooga, kolobo ma kuloduga see wedi siboga niyo agalaiso,” diso.

⁶³ Esememe tei moso wiligi odoo taba oso to hagee duloso, diya komonolone o dugo tologo buguloso egeesee takaso, “Iyo o goo see midilame to abo taka ee dulei koo goomogo. ⁶⁴ Bei yayo ‘a Godeeyo owolo oso’ dee taka maga, yayo Godee mapoo mesilega osoloso ebilega to tokenee taka, niyo olo duso. Esiga niyo goolee yimapoo ogoo goo moodoolaiyo?” diso.

Esememe Yu odoo dia wiligi odoo tebisa susuga oso egeesee takaso, “Yesu diya tokenee odoo, esiga yo wooloomalai tekepo,” diso. ⁶⁵ Esememe odoo aboso Yesu mapoo makawo pagaso. Osoloso diayo o howo dugoso gagaloso, dibada dee tiadoo oso woolone yimapoo egeesee takaso, “Keliso, no

tei Godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoo daga, no odoo agayo woolo?” dee takaga meleeso. Osoloso tei moso gidebeli odoo oso yo ido dulone woomodiso.

Pitaye Yesuwo goo gagadi

(*Mat 26:69-75; Luka 22:56-62; Yon 18:15-18, 25-27*)

⁶⁶⁻⁶⁷ Osoloso Pita yo tei moso wiligi odoo taba eyo moso beele ma kulodu kekeisime dou holone badebeiso. Esem tei moso wiligi odoo taba o tou teli sobo heeso sibilesa yimapoo medee bolone, egeese takaso,

“No nose Nasalet odoo Yesubolo silee odoo hee noso,” diso.

⁶⁸ Esem Pitaye sobo yimapoo gamenee egeese takaso, “Nayo egee takoo eyo goo ee, a gooleedele,” diso. Osoloso Pita yayo egeese takoloso, moso beele osulu gasibili pee mapoo diso. Esem kolokolo takaso.

⁶⁹ Osoloso tei moso wiligi odoo taba eyo tou teli sobo hagoso Pita see omapoo tebidi ogoloso, yayo odoo abo omapoo tebisamelee mapoo egeese takaso, “Odoo hagee tei Yesubolo sili hee yoso,” diso. ⁷⁰ Esem Pitaye see egeese takaso, “Haye! Asonne,” diso.

Esem diba pepooko dooso hamamee, odoo abo koola omapoo tebisamelee oso Pita mapoo see egeese takaso, “Bei no Gelili odoo osoloso Yesu sabolo Gelili odoo, esiga no Yesubolo sili odoo hee noso,” diso.

⁷¹ Esem Pitaye to kitulugu sabolo egeese takaso, “Ayo tei goo takelega poogooga, Godeeye

amapoo dala toowa tenelai goomogo! Niyo odoo egee takoo a gooleedele!” diso.

⁷² Osoloso Pita yo egeese takoloso epedee omapoo, kolokolo taka bakadio diso. Esem Pita Yesuye yimapoo to taka hagee gooleebuguso, “Epei gesi kolokoloso taka bakadio delega, malalo hoogoo mologa, nayo mo goo gagadilei ee bakadio hedebe dalaiso.” Esem Pitaye to hagee gooleebugume, goohele toowa sibume, diya piaso.

15

Yesu Paillet mapoo ido di

(Mat 27:1-2, 11-14; Luka 23:1-5; Yon 18:28-38)

¹ Osoloso gesikolodee mapoo tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso tei eligili odoo sabolo, osoloso Yu odoo dia wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso wiligi odoo tebisa abo susuga oso goo hee moodoolai to mouso. Osoloso diayo to mouloso, Yesuwo dee tiso tiegisaloso, Loum gamalee mi toowa wiligi odoo taba, Pailleteeye badebei mapoo ido dileso yimapoo teneeso.

² Esem Pailleteeye Yesu mapoo egeese woosaso, “No tei Yu odoo dia wiligi odoo taba nosomo?” diso.

Esem Yesuye nei egeese takaso, “O, no olo egee takooso,” diso.

³ Esem tei moso wiligi odoo tebisa oso Yesu tokenee goo bei tooso doloso, diya gigidiso. ⁴ Esem Pailleteeye see Yesu mapoo egeese woosaso, “No odoo susuga oso nee goo maga goo opusomo

opusomo di egee takoo omapoo nayo to nei takalaimoyo?” diso.

⁵ Esino Yesuye to nei takele. Esemé Pailét yayo goo egee ogoloso diya dio diso.

Paileteeye Yesu wooloomalame woosa

(Mat 27:15-26; Luka 23:13-25; Yon 18:39—19:16)

⁶ Dugo susuga ma kulodu Paileteeye Yu odoo goomogalame, Godeeye Gababia wo ne biame mapoo odoo susuga oso goomoga odoo hee neliga moso ma kuloduga peegoo tamageeye deliso.

⁷ Biame omapoo odoo hee neliga moso ma kulodu badebeiso, o hu Balabas. Daga yayo o odoo sabolo oso Loum gamalee odoo mapoo ha temeleso, diayo odoo hee woolomaso. ⁸ Esemé odoo mooloogoodoo oso sibilesó, Pailét mapoo egeesee takaso, “Nayo odoo hee neliga moso ma kuloduga peegoo tamageliso. Esiga nayo dugo hamapoo odoo hee neliga moso maga peegoo tamagee,” diso.

⁹⁻¹⁰ Egeesi ma kulodu tei moso wiligi odoo tebisa oso Yesu mapoo koolone, yo Pailét mapoo ido simi goo ee, yo ogoloso olo gooleedooso. Esemé Paileteeye odoo susuga mapoo egeesee woosaso, “Ayo Yu odoo nibada wiligi odoo hagee peegoo tamagalai, niba goomogosomo?” dee takaso. ¹¹ Esino tei moso wiligi odoo tebisa diayo odoo susuga mapoo toso pupulone, Pailét mapoo egeesee takee diso, “Iba Yesu gowoo, esino Balabas neliga moso ma kuloduga peegoo tamageeye, dee takee,” diso.

¹² Esemé Pailteeyé dimapoo egeesee woosaso, “Ayo Balabas yo neliga moso ma kuloduga peegoo tamagooga, odoo hee hagee niyo Yu odoowo wiligi odoo taba deli ee, ayo kasee moodoolaisomo?” dee takaso.

¹³ Esemé nei diayo to neligidi takolone Paillet mapoo egeesee takaso, “Yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enige!” diso.

¹⁴ Esemé Pailteeyé egeesee woosaso, “Bei kasi magayo? Yayo ogoogo tokenee toowo?” diso.

Esino odoo susuga oso to diya neligidi egeesee takaso, “Yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enige!” diso.

¹⁵ Esemé odoo susuga goomogalame, Pailteeyé Balabas yo neliga moso maga peegoo tamagooso. Osoloso yayo o ha teli odoo mapoo takolone, Yesu we tiso wooloso homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enige, dee takaso.

*Ha teli odoo oso Yesu mane
(Mat 27:27-31; Yon 19:2-3)*

¹⁶ Esemé Paillet o ha teli odoo oso Yesu we tiso wooloso Loum gamaleeyo moso mapoo ido palaso. Osoloso omapoo ha teli odoo susuga gilimadoloso mooloogodooso. ¹⁷ Osoloso diayo Yesu manolone gamenee yo wiligi odoo taba masi palame, kali dugo bige sage ee yimapoo kadiloso, we ti sidoloso o wiligi mapoo kadiso. ¹⁸ Osoloso diayo Yesu mapoo manolone egeesee takaso, “Yu odoo dia wiligi odoo taba, iyo nee hu dokodoo poudoso,” dee takaga meleeso. ¹⁹ Osoloso Yesuwo wiligi mapoo diayo weiso see woo see woo

dolone, yimapoo makawo paga demeleeso. Osoloso diayo Yesu mapoo manolone o mudugiyopoo dibada ebiso miyomoo tugusaloso wiligi gauwuloso gamenee yimapoo tei to demeleeso. ²⁰ Egeesee soloso koodobuloso ha teli odoososo dugo Yesuye ka ee tamagoloso see Yesu o dugo kadiso. Osoloso yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigilame ido diso.

Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso eniga

(Mat 27:32-44; Luka 23:26-43; Yon 19:17-27)

²¹ Osoloso ha teli odoososo Yesu idoloso diyadaga meleeno, diayo Saimon eli domopoo Yelusalem mapoo sibumolome tugodooso. Osoloso diayo yo idoloso Yesuwo homo bulubo magoo imado diye, diso. (Saimon hagee Alesanda dio Lupus dio dibada ama. Yo Kulene mi mapoo badeli odoososo.) ²² Osoloso diayo Yesu tolososo Golgota mi mapoo ido simiso. (Mi hu eyo bei ee wiligi ki mi.) ²³ Osoloso mi omapoo ido dileso, diayo Yesu mapoo sibilesoso wain i sabolo dala mauwe pegeli melesenee sabolo wuluguloso, Yesu mapoo tenelame sisoso. Esino Yesuye wain i egee nele poogoososo.

²⁴⁻²⁵ Esemee gesikolo osoko howo bakadio hedebe di poogoloso osoko pouneme, diayo Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigaloso tuluguso. Osoloso Yesuwo dugo pilame, diayo yososo dasigeli hee dasigaso. ²⁶ Osoloso edebeeyo Yesu woolooma goososo eyo bei ee odoososo susuga ososo gooleedalame, odoososo heeso

Yesuwo wiligi oo poogoo dokodooga to egeesee hoguguloso kalamaso,

“Yu odoo dia wiligi odoo taba.”

²⁷ Osoloso mesiya bakadio sabolo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigaso. Odoo hee Yesuwo dee deedee dokolo tulugu, osoloso odoo hee o dee dobusu dokolo tulugu diso. [²⁸ Esiga Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso,

“Yo mesiya masi talaiso.” Esiga Yesuye mesiya masi talame homo bulubo magoo ma dokodoo molone, to hagee tei diso.]* ²⁹ Osoloso odoo aboso eli omaga dulone, Yesu ogoloso manolone dia wiligi wabisaso. Osoloso diayo yimaga to tokenee yimapoo takaga meleeso. Egeeseelone diayo yimapoo egeesee takaso, “Nayo takolone, tei moso ee guobuguloso, biame bakadio hedebe di ee ma kulodu see dia ka tegelaigona, dee taka. ³⁰ Esiga no telega pagalame homo bulubo magoo ma dokodooga miyomoo mei!” diso.

³¹ Osoloso tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso tei eligili odoo dibolosee Yesu manolone dieso dimapoo egeesee takaso, “Yayo odoo abo pidimo siliso. Esino yo epedee eyo nediliyo pidilei tebiledoo. ³² Keliso, Isalael odoo ibada wiligi odoo daga, yo homo bulubo magoo ma dokodooga miyomoo meilei tekepo. Egeeseega yayo mou ogoloso iyo yimapoo tei talaiso,” diso. Eseme mesiya bakadio oso, homo bulubo magoo

15:27: Isa 53:12 * **15:28:** To hagee odoo abo oso taka Makaye hogugu dee takeliso, esino odoo bei oso taka Makaye hogugule dee takeliso. **15:29:** Psa 22:7; 109:25; Maka 14:58

ma dokodoo yoguso enigaloso molone, dibolosee Yesu mapoo maneso.

Yesuye ta

(Mat 27:45-56; Luka 23:44-49; Yon 19:28-30)

³³ Osoloso osoko olo oo domopoo tooboome, mi toowa egee nolugo doloso melee, osoko howo bakadio hedebe di poogooso. ³⁴ Osoloso neliga melee ee mauwe poogoome, Yesuye o to oso neligidi egeesee iso, “Eloi, Eloi, lama sabakatani?” To hageeyo bei ee egeesi moloso, “Mo Godee, mo Godee, bei kasi maga nayo a ka pagala?” diso.

³⁵ Esemе odoo koola omapoo tebisa melee oso to hagee duloso, diayo egeesee takaso, “Dui! Yo Ilaya i,” diso.

³⁶ Esemе odoo heeso hoguo dileso dugo tolosu wain i mei nali mapoo olugu doloso homo sage su mapoo tialogoloso Yesuye nalame o maga mapoo heligiso. Osoloso yayo egeesee takaso, “Ougo. Ilayaye sibilesu yo tolosu miyomoo mouwa belesu bamo,” diso.

³⁷ Esemе epedee omapoo Yesuye neligidi iloso taso.

³⁸ Esemе Yesuye ta biame omapoo, tei moso tegei ma kulodu dugo kodia oso kisi melee ee, dokodooga eyo tologomo abaga mouno miyomoo sabuguso. ³⁹ Esemе ha teli odoo gibadeli odoo oso Yesuwo homo bulubo magoo ma koola omapoo tobudulone, Yesuye tolone goo moodoo ogoloso, yayo egeesee takaso, “Tei takoo, odoo hagee tei Godeeyo owolodoo,” diso.

⁴⁰⁻⁴¹ Esemе sobo abo Yesubolo Gelili abaga Yelusalem mapoo sibadee oso, eli sage abaga Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo molome balaga meleeso. Sobo mooloogoodoo egee ma kulodu debei, dibada hu Meli-Magadalin sabolo, osoloso Meli hee (Yemes pepooko dio Yosep dio dibada owee) sabolo, osoloso Salome sabolo, diayo Yesu mapoo bameleeso. Sobo bakadio hedebe di hagoso daga Yesubolo Gelili mapoo silone, Yesu pidimo siliso.

*Yesu midoo ma kulodu toosoo
(Mat 27:57-61; Luka 23:50-56; Yon 19:38-42)*

⁴²⁻⁴³ Yu odoowo hasali biame malalo hoogoo molome, diayo tei doloso dabalame bi mopoodoo doo biame habe omapoo, Yosep Alimatiya odoو yayo Pailteeye badebei omapoo diso. Yo Yu odoowo wiligi toboloso badolone, Godeeye wiligi doloso badeli oso sibilei omapoo bameli. Yayo ebilega Yesuwo kou talame Paillet mapoo woosaso. ⁴⁴ Esemе Yosepeeye Yesu taso dee takeme, Paillet diya hoowaso. Bei, Pailteeye goolee Yesu tele, dee gooleeso. Esino Yesu olo saga taso. Esemе yayo ha teli odoو gibadeli odoو Yesuye ta egei mapoo egeesee woosaso, “Yesu taso dee takemeni teiyo?” diso. ⁴⁵ Esemе ha teli odoو gibadeli odoو oso Yesu tei taso dee takeme, Pailteeye Yosep mapoo egeesee takaso, “Yesuwo kou todi,” diso. ⁴⁶ Esemе Yosepeeye dugo sage medee tekepo moleeso toloso, Yesuwo kou homo bulubo magoo ma dokodooga miyomoo tomeilesa, dugoso tiadooso. Osoloso yayo

Yesuwo kou toloso wulu ou sage yoso moodoo ma kulodu magooso. Osoloso yayo yo toowa bidigamo dilesio, wulu ou miyopoo kisiso. ⁴⁷ Osoloso Meli-Magadalin dio Yosepeeyo owee Meli dio Yesuwo kou magoo mi diayo egeiso.

16

Yesu ta maga hogadi

(Mat 28:1-8; Luka 24:1-12; Yon 20:1-10)

¹ Osoloso Yu odoowo hasali biame oso dilesio koodobuloso, Meli-Magadalin, Yemeseeyo owee Meli, osoloso Salome, diayo sisigageli bi medee tekepo Yesuwo kou mapoo hedilame moleeso misigaso. ² Osoloso Sadee toowa biame gesikolodee osoko gie pouneme, diba Yesuwo bi agalame diyadeeso. ³ Diba eli domopoo diyadulone, dieso dimapoo egeesee takaso, “Yo toowa wulu ou miyopoo kisi ee, odoo agayo peegoo bidige bigileisomo?” diso.

⁴ Esino diba dilesio egeino, yo toowa wulu ou miyopoo kisi ee peegoo bidigamo dilesio molome egeiso. Yo hagee diya toowa. ⁵ Esem sobo diayo wulu ou ma kulodu galaga dilesio egeino, odoo gie kauwa dugo sage heliye mouloso dee deede dokolo badoboome egeiso. Esem sobo diayo ogoloso, diba diya ebigaso.

⁶ Esino yayo dimapoo egeesee takaso, “Niba haga na ebi. A gooleedooso, niba Yesu Nasalet odoo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso eniga odoo ee esiamo silesibo. Esino yo hamapoo koo moloso. Yo ta maga hogado diso. Esiga niba

sibileso o kouso melee mi mapoo ege. ⁷ Esiga niyo dileso, Yesu o hamamee dili Pita dimapoo takee, ‘Niba Gelili mapoo diyadee. Bei, Yesu yo daga malalo Gelili mapoo duso. Esiga niba dileso Gelili mapoo Yesu agalaiso. Bei, Yesu yayo to hagee daga nimapoo takaso,’ ” diso.

⁸ Esemе diayo goo tiadoo sabolo obulone kik-iligolone midoo maga hoguo diyadeeso. Esino diayo eli domopooga diyadulone, odoo hee mapoo to takele poogooso, bei diba obume.

*Yesuye daga odoo abo mapoo dileso peledaba**
(*Mat 28:9-10; Yon 20:11-18*)

[⁹ Yesuye sadee toowa gesikolodee mapoo ta maga hogaduloso, yo daga Meli-Magadalin mapoo dileso peledabaso. Meli hagee Yesuye daga telega silone, bo holo 7 o kulodu do-boome, yayo peegoo hasiso bugu sobo yoso. ¹⁰⁻¹¹ Esemе Meli yayo Yesu ta maga hogaduloso silee ogoloso, Yesuwo hamamee dili odoo diayo goohеle sabolo pupusugulone debei mapoo dileso egeesee takaso, “Yesu ta maga hogaduloso sileeme, ayo egeiso,” diso. Esino diayo to hagee duloso, o to mapoo tei tele poogooso.

¹² Osoloso see hamamee Yesubolo silesibili odoo bakadio Yelusalem abaga sibadaga molome, Yesu yo mudu opusomo doloso dimapoo peled-abaso. ¹³ Esemе diayo Yesu ogoloso, diba see wedi dileso, Yesuwo hamamee dili odoo dimapoo diayo

16:7: Mat 26:32; Maka 14:28 * **16:8:** To hagee odoo abo oso taka Makaye hogugu, dee takeliso. Esino odoo bei oso taka Makaye hogugule, dee takeliso.

Yesu egei takeme, diayo dibada to mapoo tei tele poogooso.

Yesuye o hamamee dili odoo 11 dimapoo dileso peledaba

(Mat 28:16-20; Luka 24:36-49; Yon 20:19-23; Diye 1:6-8)

¹⁴ Osoloso hamamee, Yesuwo hamamee dili odoo 11 wo nalaga molome, Yesu omapoo dileso peledabaso. Osoloso Yesuye to kitulugu sabolo egeesee takaso, “Niba tei too mauwe odoo! Bei kasi maga odoo abo oso a ogoloso, sibilesa nimapoo takeme, dimapoo tei telega ka poogoowo?” diso.

¹⁵ Osoloso Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba mi susuga mapoo dileso, to tekepo odoo susuga mapoo takomo di. ¹⁶ Esiga odoo agayo to tekepo mapoo tei toloso howo oluguga, yo badoboso, kookaiyo gie badeli talaiso. Esino odoo agayo to tekepo mapoo tei telega poogooga, Godeeye goo midilei biame mapoo o goo midiloso yimapoo nei dala tenelaiso. ¹⁷ Osoloso edebeeyo to tekepo mapoo tei toga, diayo mo kitulugu sabolo goo toowa opusomo di moodoogamo sile-sibileiso. Egeesi ma kulodu diayo odoo bo holo oso paladee mo hu maga peegoo hasiso big-ileiso. Osoloso diayo to opusomo opusomo di kalagalaiso. ¹⁸ Osoloso dibada deeso sa talaiso, osoloso pei i nalagaga, diba wedileime. Osoloso odoo paigiga mapoo dibada deeso sigo daga, susuga weido dalaiso,” diso.

¹⁹ Osoloso Lodee Yesuye dimapoo to taka koodobuloso, Godeeyo kitulugu oso yo Kei mi mapoo ido peleso, Godeebolo wiligi doloso badalame, Godeeyo dee deedee dokolo peleso biaso. ²⁰ Esemé Yesu o hamamee dili odoo oso Yesuwo to ee mesilone, mi susuga mapoo to tekepo takomo diyadeeso. Egeeseelone diayo Lodeeye kitulugu sabolo goo toowa opusomo di moodoogaso. Bei, edebeeyo to tekepo mapoo tei doloso ogoloso gooleedalame.]

Godeeyo To Tekepo
Portions of the New Testament in the Odoodee
language of Papua New Guinea
Sampela hap Nupela Testamen long tokples Odoodee
copyright © 2006, 2015, 2017 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Odoodee

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2023-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

ffb0eddd-0f6e-5201-89ab-6fcbfcaebeba